

Møte onsdag den 31. mai 2017 kl. 10

President: Olemic Thommessen

Dagsorden (nr. 87):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representantene Freddy *de Ruiten* og Svein Roald *Hansen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Aust-Agder fylke, Odd Gunnar *Tveit*, tar nå sete.

Fra representanten Rasmus *Hansson* foreligger søknad om velferdspørlisjon onsdag 31. mai.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Une Aina *Bastholm*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Une Aina *Bastholm* er til stede og vil ta sete.

Sak nr. 1 [10:00:43]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Erna Solberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:01:10]: Siden dette er siste muntlige spørretime for statsministeren i denne perioden, kan det være naturlig å gå tilbake til noe av det hun mente var viktigst da perioden startet.

Noe av det som opptok henne da, var en graf som viste at lønningene i Norge hadde steget – folk hadde fått bedre råd. Problemet var at produktivitsveksten ikke hadde økt like mye. Statsministeren sa da til VG:

«Dette er et av de farligste gapene som finnes for en nasjon.»

Hun omtalte dette som et beist. «Det rødgrønne gapet» het det. Og det gapet skulle tettes, ikke ved at lønningene skulle ned, men ved at produktiviteten skulle opp.

Det gikk ikke slik. Gapet er kanskje blitt mindre, men av helt andre årsaker. Reallønnsutviklingen har flatet ut. Det som var av produktivitsvekst i starten av perioden, er nå nærmest nullet ut. Siv Jensen sa i 2014 at produktiviteten økte med 0,2 pst., ville det i 2060 bety mer for økonomien enn oljeformuen vår. I perspektivmeldingen av i år er tonen en annen. Der har Jensen gjort vendereis og heller redusert anslaget for produktivitsutviklingen mot 2060.

Sannheten er: Vi er ikke lenger like flinke til å ta i bruk ny kunnskap og teknologi og å organisere arbeidet på mer effektive måter. Lønningene har gått ned, og produktiviten har ikke gått opp. I stedet ser vi nå at det utvikler seg

et nytt gap i grafen. OECD spår nemlig at gapet mellom produktivitsvekst i Norge og gjennomsnittet i OECD vil øke i tiden som kommer.

I 2014 kalte statsministeren dette beistet for «Det rødgrønne gapet». Hvilket navn vil hun gi beistet nå, i 2017?

Statsminister Erna Solberg [10:03:07]: Produktivitsutvikling er ekstremt viktig for et land, ikke minst for et land av vår type, som har høye velferdskostnader, som har et høyt lønnsnivå, og som derfor krever at vi er smartere i måten vi organiserer oss på.

Derfor har det å løfte produktivitsveksten vært en av de viktige satsingene for denne regjeringen. Derfor nedsatte vi en produktivitskommisjon, som gikk igjennom og så på hvilke områder som trenger reform og endring i vårt samfunn for at vi skal få til en løftet produktivitsutvikling i årene fremover.

Så vet vi at det kommer til å ta tid. Men vi vet at er det én ting som er nødvendig for å få til dette, så er det at vi bruker pengene i offentlig sektor på en bedre måte, at vi løfter produktivitsgevinsten i offentlig sektor mer. Derfor har vi gjennomført en rekke reformer, reformer som gjør at kommunesektoren nå vil ha færre kommuner, vil kunne gi bedre tjenester, reformer som gjør at politiet kan levere bedre tjenester, ha mer dybde i saksbehandlingen og i etterforskningen av saker, fordi de har større fagmiljøer. Vi har gjort en stor endring innenfor høyere utdanningssystemet, med sterkere og mer solide utdanningsinstitusjoner, som bl.a. er et av de områdene som Produktivitskommisjonen påpekte at vi er nødt til å løfte kvaliteten på. Dette vil gi resultater i årene fremover ved at vi får bedre bruk av ressursene og høyere produktivitet.

Når vi er igjennom en lavkonjunktursituasjon, vil vi ofte ikke se produktivitsforbedringer av samme typen, rett og slett fordi det er mange som har latt være å si opp folk, eller har forsøkt å holde på folk, til tross for at produksjonen har vært lavere i denne perioden.

Jeg er helt sikker på at dette kommer til å bli noe av det viktigste vi jobber med. Regjeringen er godt i gang med det som skal være elementene til å skape høyere grad av produktivitet. Det dreier seg om mer investering i forskning og innovasjon. Det dreier seg bl.a. om at vi har løftet nivået på innovasjonstiltakene 3 mrd. kr høyere enn det var da vi kom inn i denne regjeringens periode. Dette er tiltak som gir avkastning over tid, og som vil bidra til flere jobber, men også til høyere produktivitet.

Jonas Gahr Støre (A) [10:05:14]: Beistet fikk ikke et navn. Etter fire år er resultatene tydelige. Produktivitsveksten har flatet ut. Den faller som en stein.

Statsministeren kritiserte i 2014 Arbeiderpartiet som trakk fram trepartssamarbeidet som et kjennetegn ved den nordiske modellen. Hun sa:

«Men det er ikke det viktigste. Det som har skilt oss ut, er at vi til tross for høye lønninger har greid å øke produktiviten like mye.»

Det interessante er at det som har gjort at dette gapet er blitt litt mindre, er at partene i arbeidslivet gjennom trepartssamarbeidet har tatt ansvar og har levert resultater. Det har muliggjort dette. Det er helt avgjørende for en vel fungerende økonomi, og det har berget statsministeren fra bekymringen over dette gapet, men uten at regjeringen har levert på sin del av det, nemlig synlige resultater for pro-

duktivitetsutviklingen. Denne erfaringen forteller en ganske annen historie enn den statsministeren prøvde seg på i 2014.

Mitt spørsmål er: Bekymrer det statsministeren at vi nå ser en kombinasjon av nesten ikke-eksisterende produktivitetsvekst – ikke svak, men ikke-eksisterende – og samtidig lavere sysselsettingsandel, færre som jobber, og de er mindre produktive etter fire år med henne som statsminister?

Statsminister Erna Solberg [10:06:27]: Arbeiderpartiet fortsetter å late som vi ikke har hatt et oljeprissjokk mot norsk økonomi, det største sjokket på 30 år rettet mot norsk økonomi og med et tap på nesten 50 000 arbeidsplasser. Hvis man tar det ut og forsøker å sammenlikne det med perioder før og etter, mister man selvfølgelig en ganske viktig del av bildet i norsk økonomi. Jeg mener at de tiltakene vi har gjennomført – det vi gjennomfører på innovasjon, det vi gjennomfører på forskning og utvikling, det vi gjør på muliggjørende teknologier, når vi lager en digital 21-strategi med partene for å bruke digitaliseringen på en bedre måte fremover – vil bidra til produktivitetsvekst.

Det vi trenger, er investeringer i ny teknologi, som bidrar til at vi får mer produktivitet fremover. Det er der veksten er, de store industrielle, nye stegene som kommer til å gjøre dette, og regjeringen er altså godt i gang med en god strategi, faktisk sammen med partene og næringslivet, for å få dette til fremover.

Sårbarheten med høye lønninger uten produktivitetsvekst er stor. Det vi egentlig har sett nå, er at vi har fått en voldsom korleksjon etter den høye lønnsveksten de siste årene. Men takket være at vi har ansvarlige parter, har det gått bedre enn det ellers kunne gjort.

Presidenten: Det blir oppfølgingssspørsmål – først Marianne Marthinsen.

Marianne Marthinsen (A) [10:07:45]: Jeg må si jeg synes det er lite ydmykhet å spore hos en statsminister som gjorde seg veldig høy og mørk i 2013. Den gang var det ikke spor i Erna Solbergs resonnement av at produktivitetsveksten hadde falt i hele den vestlige verden i kjølvannet av finanskrisen. Det var Jens Stoltenbergs svik, og det var rød-grønt gap. Siden den gang har produktivitetsutviklingen stupt. Nå sier statsministeren i sitt svar til Gahr Støre at vi kommer til å se resultater av hennes politikk de neste årene. Men i perspektivmeldingen er forventningene til framtidig produktivitetsvekst justert ned for hvert eneste år fram til 2060. Den eneste grunnen til at gapet ikke har vokst seg større, er at partene har tatt ansvar gjennom svært moderate oppgjør, altså at trepartssamarbeidet, som statsministeren hevdet ikke var det viktigste, har fungert.

Spørsmålet er nå: Synes statsministeren at uttalelsene hennes står seg godt?

Statsminister Erna Solberg [10:08:50]: Ja, jeg mener uttalelsene står seg godt. Det vi nettopp har sett, er at vi har måttet justere lønnsutviklingen betydelig de siste årene, for det var ikke bærekraftig med det høye nivået vi hadde hatt i lønnsutviklingen i forhold til produktivitetsutviklingen. Da får man faktisk strammere lønnsoppgjør

senere, og man får en konsekvens av det gjennom hele den norske økonomien.

Skal vi få til produktivitetsvekst, er det to ting vi må gjøre. Det ene er at vi må sørge for investeringer i nye muliggjørende teknologier. Det har vi som prioritet i forskningsmeldingen, det bidrar vi til ved mer penger til de tiltakene vi gjør. Etter at det lå i stabilt sideleie under den forrige regjeringen, har vi hatt et betydelig løft på innovasjon fremover og på innovasjonsarbeidet. Det vil gi mer effekt på dette.

Det andre vi er nødt til å gjøre, er å modernisere offentlig sektor. Arbeiderpartiet går til valg på å reversere moderniseringstiltakene. De har ingen nye reformer som bidrar til noe, så jeg er litt forbauset over kritikken fra et parti som har satt seg som hovedmål ikke å gjøre endringer i Norge fremover. Det er endringer i offentlig sektor vi trenger hvis vi skal løfte produktiviteten.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgingssspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:10:08]: Historie var for øvrig et av mine favorittfag på videregående, men jeg tenkte jeg skulle prøve å se litt framover.

Effektivitets- og avbyråkratiseringsreformen er en av reformene som vi har jobbet litt med i budsjettene, og det å finne mål for økt effektivitet og produktivitet i offentlig sektor er ikke alltid det enkleste. Men det vi har sett, og som jeg regner med at også statsministeren opplever som en utfordring, er at direktoratene, det en kan kalle «lag 2» i den statlige forvaltningen, har på tross av politiske målsettinger hatt en økning i antall ansatte. På tross av det vi har gjort med effektivitets- og byråkratiseringsreformen, har altså antallet ansatte gått opp.

Så mitt spørsmål er: Hvordan måler statsministeren effekten av den reformen som har navnet «effektivitets- og avbyråkratiseringsreform»?

Statsminister Erna Solberg [10:11:15]: Jeg vil i alle fall ikke måle det ved å telle antallet ansatte totalt sett, men det vi ser, er at det i departementene er litt færre ansatte. Vi ser at veksten i direktoratene er lavere nå enn under den forrige regjeringen. Men vi ser at i noen deler av den ytre etat, som kan defineres som et «lag 2», er det en økning. Men økningen kommer på nesten alle de områdene som denne regjeringen, sammen med partiene på Stortinget, har prioritert. Når vi skal bygge mer vei, blir faktisk flere ingeniører ansatt for å planlegge de veiene. Det samme gjelder for jernbanen. Når vi skal ha flere politifolk, får vi også flere politifolk. Det er en betydelig økning i politifolk ute, men det er også en betydelig økning i politifolk som jobber i dette laget imellom, som for det første skulle håndtere hele flyktning- og asylkrisen, og som for det andre skal bidra til at vi gjennomfører en politireform og de store IKT-satsingene som er nødvendig for å få et funksjonelt og godt politi.

Det tredje området vi ser det på, er forskningsinstitusjonene.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingssspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:12:28]: Erna Solberg sa at hennes store prosjekt var omstilling av norsk økonomi – og hva har skjedd? Olje- og gassinvesteringene har gått fra å være litt over 200 mrd. kr til ca. 150 mrd. kr i år, mens bolig- og eiendomsinvesteringene nå har blitt på over 200 mrd. kr. Industriinvesteringene – beregnet for 2017 – er på rett i overkant av 20 mrd. kr. Så omstillingen har ikke vært å bygge industri, men det har vært å pusse opp leiligheter, bygge flere boliger.

Er Erna Solberg fornøyd med at vi har de laveste investeringene i norsk industri på 30 år?

Statsminister Erna Solberg [10:13:08]: Vi ser en viss oppgang i Fastlands-Norges industri, men det er klart at målt mot det fallet vi har i industrien og investeringene i oljesektoren, klarer vi ikke å veie opp for det. Det er ingen tvil om at det oljeprissjokket og den endringen og effektiviseringen vi har hatt, har hatt en betydning for investeringsnivået, også i form av ringvirkninger for industrier som er knyttet opp mot leveranser til olje- og gassnæringen. Vi har vært utsatt for det største sjokket mot norsk økonomi på 30 år. Dette har selvfølgelig ringvirkninger for investeringene. Men vi ser at investerings-tall for deler av tradisjonell industri i Fastlands-Norge nå går opp. Det er bra. Vi håper at det blir varig, og at det går videre opp. Vi ser at investeringene i bedriftenes forskningsaktivitet blir større. Tallene viser bl.a. at de stimulansene som regjeringen har gitt – gjennom SkatteFUNN og andre ordninger – brukes av bedriftene til å forberede seg på en fremtid som gjør at man kan ha arbeidsplasser fremover i andre deler av industrien enn bare i olje- og gassnæringene.

Presidenten: Abid Q. Raja – til oppfølgingsspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [10:14:25]: Det er ingen grunn til å ta lett på lav sysselsettingsandel og utfordringer knyttet til produktivitet, verdiskaping og innovasjonen i Norge. Utfordringen var imidlertid minst like stor under den forrige regjeringen, og istedenfor å bruke de store pengene på det viktigste smurte de rød-grønne tynt ut til alt og alle.

I regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett er det viktige forslag som kan øke sysselsettingsgraden, øke produktiviteten og verdiskapingen i Norge, spesielt knyttet til gründerskap og de minste bedriftene. Det er Venstre svært glad for, og vi håper å kunne forsterke den profilen i de konstruktive forhandlingene som nå pågår.

Mitt spørsmål gjelder derfor dem som er mer varig utenfor arbeidslivet, og utfordringene knyttet til lav sysselsettingsandel. Hvordan kan vi i årene som kommer, lage en stor dugnad for å få flere inn? Venstre har i forbindelse med perspektivmeldingen tatt til orde for en reform der hovedregelen skal være at man sikrer inntekt gjennom tilpasset arbeid, ikke kun gjennom passive ytelser. Er statsministeren enig i at dette er et interessant spor for å løse en viktig utfordring?

Statsminister Erna Solberg [10:15:28]: Jeg mener at for alle som ikke er ute av stand til å jobbe på grunn av sykdom, er aktivitet og arbeid bedre enn å være passivisert. Jeg er helt enig i at det er den veien vi skal gå. Det er også grunnen til at regjeringen har fått gjennomslag for – sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti – å ha en ar-

beidsplikt for sosialhjelpsmottakere, og vi starter med dem under 30 år for å forhindre at man gror inn i et system hvor man blir stående utenfor arbeidslivet over lang tid.

Det er sånn at man kan gjøre seg selv arbeidsufør. Ved at man ikke får brukt kreftene sine, mister man selvtilliten og får større og større psykiske problemer. Dette er noe vi må ta mye mer på alvor, og det er noe av det regjeringen tar på alvor. Derfor er vi noe strammere overfor ungdom enn det mange andre partier ville at vi skulle være, og derfor gjennomfører vi dette. Vi mener at det å være tydeligere og strammere også gjør at vi hjelper folk til å hjelpe seg selv i det lange løp. Så vi er ikke uenig i en sånn reform, men det er klart at det må gjøres gradvis. Så må vi passe på – det er noen mennesker som er syke, og som trenger å ha gode ordninger utenom.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgingsspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:16:42]: Det vi ser her, er en statsminister som møter seg selv i døren med et smell. Hvis det hun sa for fire år siden, var riktig, må hun også begynne å ta ansvar for at hennes egen politikk ikke har fungert disse fire årene. Det er rekordhøy pengebruk, skattekutt som ikke virker, og situasjonen er altså at andelen investeringer i bedrifter er den laveste på 25 år, mens boliginvesteringene går i taket. Erna Solberg legger opp til en økonomi hvor spekulasjon skal lønne seg mer og produksjon mindre. Det er sannheten etter fire år. Unge forretningsmenn investerer i boliger istedenfor å investere i bedrifter.

Da er mitt spørsmål: Når har statsministeren og høyresiden tenkt å innrømme at vi har et skattesystem som favoriserer investeringer i eiendom foran investeringer i arbeidsplasser? Og enda viktigere: Når har de tenkt å gjøre noe med det?

Statsminister Erna Solberg [10:17:38]: Jeg forsøker å gjøre noe med det i hvert budsjett vi leverer til Stortinget ved å redusere formuesskatten. Formuesskatten er noe av det som gjør at det er vanskeligere å investere i risikoutsatte investeringer i norsk næringsliv, som vi har bidratt over lang tid til å kanalisere mer penger på, særlig mot næringsbygg og mot eiendom som yter bedre avkastning.

Nå er faktisk ikke jeg blant dem som klager over at vi bygger flere boliger i Norge. Det hadde jeg håpet at ikke SV gjorde heller. Vi har rekord i igangsettelser av boliger nå, for vi trenger flere boliger. Over lang tid har boligprisene økt, særlig i Oslo-området, for befolkningsveksten har vært større enn tilveksten på boliger. Da bør vi faktisk være fornøyd hvis vi bygger flere boliger nå, for det bidrar altså til at folk får et hjem, og det vil bidra til å redusere veksten i boligprisene fremover. Så jeg synes kanskje vi skal se på sammenhengen i politikken. Jeg er for mer boligbygging fordi jeg er for at folk skal ha muligheten til å kjøpe sin bolig.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:18:47]: USAs president, Donald Trump, har nylig besøkt bl.a. Saudi-Arabia,

G7-møtet og NATOs toppmøte. Presidentens utseger undervegs har ei tydeleg adresse og til heimepublikumet, noko som ikkje er nytt. Det som derimot er nytt, er den betydelege usikkerheita som er skapt hos NATO-allierte, frihandelspartnerar, klimapolitikarar og i menneskerettsmiljø.

Det er skapt usikkerheit i mange land med ein open økonomi som framleis har stor interesse av frihandel. Kan me forvente meir proteksjonisme? Det er skapt usikkerheit blant klimapolitikarar. USAs president har enno ikkje avklart om den nye administrasjonen vil vrake Paris-avtalen. Det er skapt usikkerheit i menneskerettsmiljø. USAs president prioriterer å besøkje Saudi-Arabia og eit gigantisk våpensal til landet. Det var fokusert mykje på militær opprusting, men lite på demokrati og menneskerettar.

Statsminister Erna Solberg var sjølv til stades på NATO-toppmøtet. Der unnlét president Trump å stadfeste USAs forplikting på artikkel 5 i NATO-pakta om gjensidig hjelp – eller prinsippet om ein for alle, alle for ein.

Kanslar Merkel og utanriksminister Gabriel i Tyskland tok det som eit dårleg signal. Tida da me fullt og heilt kunne stole på andre, er til ein viss grad forbi, det er det eg har erfart dei siste dagane, sa kanslar Angela Merkel søndag.

Mitt spørsmål er derfor: Med dei atterhald Angela Merkel sjølv vektlegg, er statsministeren einig i det kanslaren seier, og deler statsministeren Merkels vurdering? Meiner statsministeren at det i etterkant av NATOs toppmøte er ei større usikkerheit om USA står ved NATO-forpliktingane i same grad som tidlegare?

Statsminister Erna Solberg [10:20:57]: Jeg tror det er viktig at vi skiller litt mellom de ulike delene av denne problemstillingen, for det har vært mange møter i senere tid. Jeg mener at det ikke er grunnlag for å si at NATO-toppmøtet signaliserte noen svekkelse i amerikanske forpliktelser overfor Europa. Det mener jeg vil være en overfortolkning av det som ble sagt både i og utenfor møtet. I lys av de tydelige forpliktelsene som gjentatte ganger har vært gitt av den amerikanske utenriksministeren og forsvarsministeren i møter tidligere denne våren – og ikke minst det at amerikanske senatorer på besøk i Norge var veldig tydelige på sine forpliktelser – er det ingen grunn til å si at USA trekker seg ut eller har mindre interesse. Men de fokuserer mer på at vi skal være med på å bygge opp mer kraft også på europeisk plan.

Det er viktig å lese Merkels uttalelser også i lys av at Tyskland og Frankrike har en agenda hvor de ønsker å åpne og styrke den sikkerhetspolitiske og forsvarspolitiske dimensjonen i EU, noe som også blir lettere å gjøre etter at Storbritannia har trukket seg ut. Det er en linje som vi primært ikke har vært så begeistret for, for vi ønsker at NATO skal være hovedveien – men det er en understreking av spørsmålet.

Det som er mer klart, er at Trumps støtte til multilaterale fellesordninger, til klimaavtalen og til arbeidet for FN-institusjoners arbeid med bærekraftsmålene kommer til å være under betydelig press fremover. Så i de andre store internasjonale spørsmålene tror jeg vi må forberede oss på et USA som i mindre grad tar et internasjonalt felles engasjement gjennom de multilaterale organisasjonene og er mer opptatt av handel, f.eks. på bilateral basis. Det betyr at vi skal bygge våre strategier som land basert på sikkerhets-samarbeid direkte mot allierte, samtidig som man innenfor

NATO-toppen forsterker det. Det har regjeringen startet med. Så må vi forsterke vårt arbeid når det gjelder klima, de internasjonale bærekraftsmålene og arbeidet rundt FNs målsettinger fremover.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:23:12]: Eg takkar for svaret. Men nettopp på grunn av dei tydelege signala som både kongressmedlemar, senatsmedlemar, USAs forsvarsminister og USAs utanriksminister har gitt – dei har vore så tydelege – overraskar det at USAs president vel å ikkje vise same tydelegheit når han kjem til NATOs toppmøte og har moglegheit til å gjere det.

USA er verdas leiande supermakt. Det er ingen som har ein forsvarskapasitet som USA. Deira forsvarsbudsjett er nesten ti gonger større enn det Russland har, og NATO står òg i ei særstilling. Men det er ikkje berre forsvarskapasitetsmessig USA har vore viktig. Dei har òg vore det når det gjeld det ein kan kalle verdiane me ønskjer skal prege utanrikspolitikken: demokrati, menneskerettar, kvinners rett, trusfridom. Dette har jo vore verdiar som USA har løfta.

Med hovudoverskrifta «America first», opplever statsministeren no at eigeninteresse går ut over dei viktige verdiane som USA og Noreg står felles om – meller *har* gjort – i utanrikspolitikken?

Statsminister Erna Solberg [10:24:26]: Det er ingen tvil om at USA under den nåværende presidenten legger større vekt på bilaterale løsninger når det gjelder handel, enn på multilaterale fellesskapsløsninger. Det er heller ingen tvil om at de er opptatt av markedsandeler av salg, av økonomisk utvikling og av jobbskaping, til tross for at de for øyeblikket setter jobbrekorder i USA, og ledigheten er mye lavere enn den har vært på veldig, veldig mange år.

Det er heller ingen tvil om at vi ser at vi er tilbake i en situasjon hvor det er et mer anstrengt forhold f.eks. mellom FN-organer og FNs bistandsarbeid. Vi må en god stund tilbake for å være på det nivået som vi er på nå, knyttet til det. Det betyr at vi må legge våre strategier. Men jeg er veldig opptatt av at vi ikke bør trekke det over til å være det sikkerhetspolitiske arbeidet, for min lesning er ikke at vi kan trekke den samme typen konklusjon om NATO og USAs engasjement her. De har et sterkt og tydelig engasjement for at vi skal være med på å ruste opp og bruke mer penger, men ikke på å trekke seg ut.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Kjell Ingolf Ropstad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:25:43]: Jeg har alltid vært glad for at statsministeren er aktiv på sosiale medier, men Trump er kanskje litt for aktiv, så jeg er glad for at det ikke er så mye av politikken som styres der.

Men Trump skrev nettopp en «tweet» der han varslet at han skulle ta en avgjørelse knyttet til Paris-avtalen på klima. Sist helg prøvde G7-landene å komme fram til en enighet, men en klarte ikke engang å finne enighet om en formulering rundt klimaendringer, så en ble enig om å gi Trump bedre tid. Forbunds-kansler Merkel i Tyskland uttalte til media at hun syntes det var ekstremt problematisk, og la meg legge til at jeg er glad for at Europas sterkeste land har en så dyktig og klok leder, som ledet an i disse spørsmålene.

Men det jeg ønsker å utfordre statsministeren på, er dette: Hva gjør Norge konkret – diplomatisk eller på andre måter – for å medvirke til at USA blir i Paris-avtalen? Og hvis de eventuelt velger å gå ut, hvordan ser statsministeren på konsekvensene av det?

Statsminister Erna Solberg [10:26:47]: Vi oppfordrer USA sterkt til fortsatt å delta med en aktiv klimapolitikk og være en del av Paris-avtalen. Formelt er det slik at hvis en skal melde seg ut av Paris-avtalen, er det en komplisert prosess og vil ta flere år. Problemet er å ha en president som da ikke vil implementere politikk som bidrar til å nå målene i Paris-avtalen, og det vil være en utfordring.

På den andre siden er amerikansk næringsliv nå veldig i front på mange løsninger. De er opptatt av å komme frem til det, det er et stort momentum på mer bærekraftig produksjon, men også på mindre klimaavtrykk. Det er en bevegelse, store byer og flere stater i USA har også et sterkt momentum, med eget regelverk og strengere krav, hvor California har ligget i front i mange, mange år med til dels strengere miljøkrav enn Europa har. Det betyr at det er en bevegelse og resultater, og derfor ser vi også at utslippene har gått ned i USA, til tross for at det ikke har vært implementert sterk politikk knyttet til dette.

Presidenten: Anniken Huitfeldt – til neste oppfølgings spørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [10:27:59]: I en tid som denne er det en fordel at det er såpass bred enighet om NATO-medlemskapet i Norge. Statsministeren sa for tre dager siden at det er for tidlig å avskrive NATO-samarbeidet. Det er kanskje litt i overkant defensivt, men jeg tror likevel de er enige om det viktigste, og at vi kan notere oss at amerikanerne øker sin militære tilstedeværelse med mer øving og trening i Europa.

Statsministerens parti, regjeringa og Arbeiderpartiet var enige om langtidsplanen for Forsvaret, som innebærer en styrking av Forsvaret. Men samtidig er det et økt behov for trening og forsvars- og sikkerhetspolitisk samarbeid med land som Tyskland, Storbritannia, Nederland, Danmark og ikke minst våre naboer Sverige og Finland. Hva vil statsministeren gjøre for å styrke forsvars- og sikkerhetssamarbeidet med de ulike NATO-land, og også med Sverige og Finland?

Statsminister Erna Solberg [10:28:58]: Vi har fra regjeringens side over lengre tid dyrket et mer bilateralt samarbeid alliansemessig innenfor NATO med enkelte utvalgte land, gjennom forsterket samarbeid og øvelse og trening. Vi har gjort det overfor Tyskland, hvor vårt kjøp av nye ubåter og deres kjøp av missiler gjensidig gjør at vi får et bedre militært, industrielt samarbeid. Vi gjør det også gjennom trening, og deltakelsen vår i Litauen nå under en tyskledet operasjon for å sikre Litauen fremover er et ledd i det. Vi samtrener mye med Sverige og Danmark og våre nærmeste partnere. Vi er vert for den største øvelsen i NATO-regi neste år i nord, nettopp for å sørge for at vi får samtrent og øvd på de spesielle forholdene som er i Norge. Vi bygger innenfor NATO-alliansen også et sterkere samarbeid maritimt med Storbritannia, og vi bygger

det med USA på viktige kapasiteter og annet, for å sørge for at vi har gjensidighet om å kunne hjelpe hverandre.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgings spørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:30:22]: Statsministeren understrekte hvor sammensatt USA fortsatt er – også i klimaarbeidet – fra stat til stat og fra by til by. Det er mange som ønsker og vil mye, men samtidig er det ikke noen tvil om at det internasjonale lederskapet innenfor klimaarbeidet vil bli svekket, i hvert fall med de signalene som Trump nå gir. Statsministeren er opptatt av at USA fortsatt er en sterk alliert innenfor NATO. Men likevel er det ingen tvil om at det er en utfordring til Europa både til å bidra mer og til å ta et større ansvar internasjonalt. Det er mye som tyder på at vi på flere felt, også på frihandel, har et USA som trekker seg mer tilbake og involverer seg mindre. Når en skaper et tomrom, er det en fare for at andre fyller det tomrommet. Da blir mitt spørsmål til statsministeren, som også har vært på nordisk statsministermøte: Hvordan vil hun bidra til at det er Europa som tar en større rolle, og at det ikke er andre makter som tar den rollen?

Statsminister Erna Solberg [10:31:33]: Hvis vi skiller mellom det sikkerhetspolitiske og det multilaterale samarbeidet ellers, vil jeg si at i sikkerhetspolitikken må det være Norges strategi å holde USA tett til oss hele veien. Med våre spesielle sikkerhetsutfordringer og med våre maritime sider er det viktig at vi har et godt samarbeid med USA, fordi det er de og Storbritannia som har den største maritime kapasiteten og muligheten til å bidra.

Når det gjelder andre områder, er jeg enig i at Europa – og verden for øvrig – må ta en større rolle. Det er en av grunnene til at vi jobber mye med en del av disse utviklings spørsmålene knyttet til G20. Det er bekjempelse av sykdommer, klimainitiativ og annet. Vi er invitert som gjesteland til G20-møtet, og en av de jobbene vi har hatt, er nettopp knyttet til disse spørsmålene: få opp den globale agendaen for å finne felles løsninger mellom ulike allianser av land og forsøke å trekke flere land med i det arbeidet, hvor Europa under Tysklands ledelse tar en større rolle i dette, og hvor Norge bidrar.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til oppfølgings spørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:32:47]: Uavhengig av alliansepolitikken, eller kanskje nettopp på grunn av alliansepolitikken, har det i mange tiår vært enighet i Norge om ikke å ha utenlandske baser på norsk jord. Den enigheten ser ut til, uten særlig offentlig debatt, å ha gått i oppløsning med opprettelsen av en amerikansk base på Værnes. Hvordan vil statsministeren kommentere nyhetene om at det vurderes en permanent amerikansk base på Værnes i Trøndelag?

Statsminister Erna Solberg [10:33:16]: Vi har ikke en amerikansk base, vi har en treningsoperasjon og en øvelsesoperasjon, hvor man alternerer med ulike som lærer å kunne håndtere krigføring under våre klimatiske forhold. Vi har ikke på vårt bord ennå noen sak knyttet til spørsmålet om en permanent base. Vår vurdering er at dagens løsning, hvor vi har en rotasjon, hvor det er ulike

styrker som får øvd og trent nettopp under våre forhold, er det som er det riktige, og vår vurdering har vært at dette er helt innenfor norsk basepolitikk. Dette har vi også redegjort godt for overfor Stortingets ulike organer.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:34:10]: Når vi ser tilbake på perioden Høyre og Fremskrittspartiet har styrt Norge, kan en lett få inntrykk av at hver statsråd har stått opp om morgenen og tenkt: Hva er det jeg kan sentralisere i dag? Når justisministeren har våknet, har strekt seg litt, ristet litt på kroppen og tenkt: Er det ikke litt for mange lensmannskontorer i Norge? Jeg tror jeg får legge ned lensmannskontorene i distriktene. Eller når helseministeren har stått opp i naboeliligheten, har pusset tennene og tenkt: Er det ikke litt for mange lokalsykehus? Vi må prøve å få lagt ned så mange sykehus som mulig i distriktene. Eller når landbruksministeren er ferdig med kaffekoppen sin, og har tenkt: Det er for mange små og mellomstore bruk, vi må ha bare de store. Eller når arbeids- og sosialministeren har følt tyngden av Nav-kontorene, og har tenkt: Det eneste fornuftige er å legge ned Nav-kontor i Distrikts-Norge. Eller når kommunalministeren har våknet i Bærum, gnidd seg i øynene og tenkt: Dette landet har altfor mange kommuner – jeg vil ikke sette noe tall, men færre skal det bli.

Statsminister Erna Solberg har styrt den mest sentraliserende regjeringen dette landet noen gang har sett. Og nå legger hun og Høyre planer for hvordan denne sentraliseringen kan fortsette, hvis hun vinner valget. Statsministeren har gjentatte ganger understreket fra denne talerstolen at frivillighet er linjen i kommunereformen. Nå har vi svaret – tvang er svaret. I Høyres nye partiprogram er man tydelig på at nå kan man bruke tvang.

Kan statsministeren nå være ærlig på at Høyre vil bruke tvang, og vil tvinge igjennom færre kommuner i neste periode?

Statsminister Erna Solberg [10:36:02]: Det er mulig at man forsøker å latterliggjøre andres motiver i politikken på den måten representanten Slagsvold Vedum nå gjorde, at man synes det er morsomt. Jeg synes at vi med en viss seriøsitet skal diskutere hvilke utfordringer vi har i dette landet. Det er en utfordring hvis vi ikke har god nok kvalitet på de tjenestene vi gir folk. Det er en utfordring hvis vi ikke klarer å nå målene våre om nok landbruksproduksjon, f.eks.

Våre statsråder i denne regjeringen står opp hver morgen og tenker: Hvordan kan jeg gjøre Norge bedre for innbyggerne i dette landet? Hvordan kan jeg sørge for at de voldsutsatte barna som opplever overgrep, møter et politi som er i stand til å etterforske den typen saker? Hvordan kan jeg sørge for at min kommune gir folk et godt nok tjenestetilbud, at det er god nok kompetanse til at det ikke er ett års forskjell i skolegangen mellom de svakeste skolekommunene og de beste skolekommunene i dette landet, som vi har fått dokumentert at det er, for å sørge for at det er god nok kvalitet på – og at vi løfter – hele skolen og utviklingen av den? Det er målsettingen for de medlemmene denne regjeringen har. De jobber ut fra en plan om at Norge skal bli bedre – vi skal levere bedre tjenester, vi skal skape flere jobber, vi skal sørge for å reformere dette lan-

det, slik at vi i fremtiden kan bidra til at de svakeste i vårt land møter et velferdssamfunn som kan hjelpe dem på en enda bedre måte fremover. Vi skal ta i bruk ny teknologi, slik at vi bruker mindre penger på å administrere landet, og mer penger på å gi tjenester. Når en bruker mindre penger på å administrere landet, betyr det at noen færre personer sitter på et kontor for å gjøre manuelt arbeid, men vi bruker digitaliseringens muligheter til å gjøre det. Men derfor har vi også tenkt på at det har en sentraliseringseffekt. Derfor har vi en strategi der vi flytter arbeidsplasser ut av Oslo. Vi har flyttet mer ut nå, i den siste fireårsperioden, enn det den forrige regjeringen gjorde, og vi har en plan med Venstre for ytterligere utflytting av arbeidsplasser.

Det er svaret på dette spørsmålet. Det er det vi kommer til å gjøre, og som vi også kommer til å gjøre i neste periode.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:38:10]: Svaret er bare retorikk, for statsminister Solberg har i hvert eneste budsjett forsøkt å kutte satsingen på bredbånd rundt omkring i hele Norge. Hun skyver de svakeste barna foran seg for å argumentere for sentralisering og stordrift i absolutt alle spørsmål. Denne regjeringen har hatt ett svar på alt i offentlig sektor, og det er stordrift. Svaret er at det har blitt over 1 000 flere byråkrater i departement og direktorat i Oslo og området rundt, ifølge Aftenposten – det er svaret. Etter Høyres egen ordførerkonferanse ble vi kontaktet av flere Høyre-ordførere som var svært bekymret fordi Jan Tore Sanner sa at reformen skal forsterkes, at det skal brukes mer tvang, dette går ikke over. Kan Erna Solberg avkrefte det Høyres egne ordførere har sagt til oss, at Sanner har varslet at det skal bli sterkere lut i neste periode for å tvinge flere kommuner til å slå seg sammen?

Statsminister Erna Solberg [10:39:02]: Vi mener at kommunereformen bør fortsette i neste periode for å jobbe frem enda bedre løsninger for folk, og jeg tror at eksemplene fra de kommunene som slår seg sammen, som viser hva de kan få til, og hvor godt den prosessen egentlig har gått i de aller fleste kommuner, kommer til å være eksempler til etterfølgelse. Men det er altså en svartmaling av hva resultatene av politikken er, akkurat som svartmalingen fra Senterpartiet før denne regjeringen tiltrådte. Jeg håper at representanten Slagsvold Vedum husker at han spådde at det ikke ville bli får i kålen hvis jeg ble statsminister. Vel, vi er nå selvforsynt med lammekjøtt for første gang på lang tid. Under Trygve Slagsvold Vedums tid som landbruksminister var man nødt til å importere betydelig mer lammekjøtt, så det er altså mer norsk får i kålen. Det er vel et godt eksempel på den retorikken som representanten fører, inn mot et valg. Jeg synes vi skal respektere hverandre på det området at vi har en intensjon om å gjøre Norge bedre. Vi kan være uenig i virkemidlene, men latterliggjøringsstrategien til Slagsvold Vedum synes jeg faktisk bare skaper diskreditt for norsk politikk.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [10:40:23]: Sentraliseringen fra denne regjeringen har vært helt systematisk, og det må det være lov å påpeke, enten en gjør det med litt humor og

glimt i øyet eller en velger å gjøre det på andre måter. Regjeringen har gjennom hele perioden satt i gang det ene sentraliseringsprosjektet etter det andre, og et av dem har vært politiet. Vi er nå inne i den tredje store politireformen på 20 år, og alle har betydd mer sentralisering, men ikke mer slagkraft. Til og med undersøkelser blant politifolk sjøl viser at de mener at regjeringens reform gir mindre politi og mindre trygghet lokalt. Men i politireformen ser regjeringen ut til å svikte både i distriktene og på toppen. Politidirektoratet har også est ut og doblet driftsutgiftene sine siden denne regjeringen tiltrådte, og Politidirektoratet har bevisst unnlatt å følge opp bl.a. samlokalisering av nødsentraler. Politidirektøren mener politikerne har hatt urealistiske forventninger og lite kunnskap, og de har gjort sitt beste for å trenere prosessen. Er statsministeren fornøyd med en politireform som både fører til dårlig beredskap i distriktene og et politidirektorat som kan oppfattes som en stat i staten?

Statsminister Erna Solberg [10:41:33]: Vi har begynt å måle etter kvalitetskriterier i forbindelse med politireformen, og det viser ut fra de første års resultater at responstiden på de alvorligste sakene er blitt betydelig bedre. Det betyr altså at det nå er større sannsynlighet for – etter at vi startet arbeidet, og måler tydelig på det – at i alvorlige saker når politiet raskere frem enn det de gjorde tidligere. Det er faktisk en kvalitetsindikator og et eksempel på resultater. Hvis man leser avisene nå, ser vi at lensmann etter lensmann står frem og sier at resultatene av den endringen som har skjedd, ser de nå, med et mer aktivt og tilstedeværende politi ute.

Denne reformen kommer til å vise seg å være mye mer vellykket enn Senterpartiets spådommer om den. Men det er viktig at vi passer på, at vi sørger for at ressursene kommer dit, at vi sørger for å løfte politibudsjettene, slik som denne regjeringen har gjort, ut fra målsettingen om å kunne nå 2 politifolk per 1 000 innbyggere. Det viser seg nå å gå oppover mot det målet, istedenfor at det begynte å falle under den forrige regjeringen.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgingsspørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:42:45]: Vi vil det beste for landet vårt på alle nivåer. Jeg har lyst til å stille et spørsmål om regionene. Er statsministeren tilfreds med og synes hun vi har funnet en god balanse i det forslaget til regionkart som nå foreligger?

I Trøndelag har det vært en lang prosess, eiet av folk som bor der, som leder til at de to Trøndelag-fylkene slår seg sammen – til en viss grad har det også skjedd i Agder. Ellers ser det i grunnen ut som om det er motstand lokalt og i de folkevalgte organene mot alle de forslagene til sammenslåing som har vært. Senest nå er det på Vestlandet, der Rogaland ikke ble med, men hvor Sogn og Fjordane og Hordaland hadde intensjon om å slå seg sammen. Nå ser det ut som om intensjonsavtalen de hadde, ikke er oppfylt, og at det sånn sett blir motstand også der.

Mener statsministeren at det kartet hun har, hvor den store regionen rundt hovedstaden – ikke med hovedstaden, men rundt hovedstaden – med 1,2 millioner mennesker skal balansere med Møre og Romsdal, med litt over 200 000, med et Rogaland som blir stående alene, er kartet

for det nivået som Norge skal leve med i årene framover? Er statsministeren fornøyd med den prosessen?

Statsminister Erna Solberg [10:43:50]: Dette er en prosess hvor man har bedt regionene selv ta ledelsen når det gjelder hvordan man skal gjøre det. Det har ikke vært en prosess hvor man primært har tegnet kartet sentralt. Det har vært mange prosesser som har vært gode, men det er også noen prosesser som ikke har vært gode – men det er for tidlig å avskrive at vestlandsfylket ikke kommer til å stå ved lag.

For de to regjeringspartiene er dette en utfordrende prosess, for vi mener egentlig at vi ikke trenger et tredje forvaltningsnivå i Norge. Vi mener at man kunne hatt en annen løsning. Men vi har, fordi vi har en avtale i Stortinget, fulgt opp de avtalene vi undertegner, og etablerer et regionsnivå som sådant.

Har vi funnet den perfekte geografien? Ja, det er jo litt avhengig av hvor man ser det fra, og hvilke oppgaver som er. Jeg tror at det å ligge på ti-elleve regioner gjør at man får mer slagkraftige regioner og får bedre samarbeid, med de oppgavene som nå vil bli tilført, og de ansvarsoppgavene som er i regionene. Så får vi sikkert se noen grensejusteringer etter hvert.

Presidenten: Knut Arild Hareide – til oppfølgingsspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:45:08]: Kva den enkelte statsråd tenkjer og seier til seg sjølv om morgonen, veit ikkje eg, eg har ikkje eit så tett forhold til regjeringa, men eg forstår bekymringa over at mange reformer kan gi ei for stor sentralisering.

Kristeleg Folkeparti har vore med på reformer innanfor transportsektoren, innanfor justissektoren og innanfor helse – fordi me har meint at det har vore rett. Men me har òg sagt nei til tvangssamanslåing av kommunar, me har sagt nei til nedlegging av lokale sjukehus, me har sagt nei til eit inntektssystem me meiner kunne bli for sentraliserande, me sa nei til å bli med på ein heilskapleg forsvarsplan der Heimevernet sakte, men sikkert blei trappa ned, og me sa nei til å leggje ned skattekontor. Me synest òg det er bekymringsfullt at dei vedtaka me gjorde da me diskuterte landbrukspolitikk i denne salen for fem veker sidan, ikkje blir følgde opp når me kjem til landbruksforhandlingane.

Mitt spørsmål er: Synest statsministeren regjeringa har lytta godt til klagene frå politikontora? Det har vore 72 klager, og tre har blitt tatt omsyn til.

Statsminister Erna Solberg [10:46:23]: Vi har lyttet til argumentene rundt endringene ved lensmannskontorene, og justisministeren har gått inn for tre av klagene, der man mener det er gode og avstandsmessige argumenter knyttet til det. Jeg mener det er en oppfølging av Stortingets vedtak knyttet til politireformen.

Det er slik at man er nødt til å se på hva som er de saklige begrunnelsene, ikke på antall klager, for det er jo klager hvor man har ønsket å opprettholde politikontor som knapt har åpningstid, eller som har veldig kort åpningstid, og veldig lite tilstedeværelse. Vi er nødt til å få god nok kvalitet på polititjenestene, og jo mer man binder opp til å ha et åpent kontor, jo mindre ressurser sitter man igjen

med til å kunne bruke på reell etterforskning og tilstedeværelse ute for å bekjempe kriminalitet.

Jeg skjønner at endringer alltid er krevende når de skjer, men hvis man ser på resultatene i det som er tradisjonelle distriktskommuner, er ledigheten lav, det går bedre i de områdene, og det går bedre for landbruket i dette landet, så det er mange gode resultater også.

Presidenten: André N. Skjelstad – til oppfølgings-spørsmål.

André N. Skjelstad (V) [10:47:44]: De borgerlige partiene har vært enige om at makt skal flyttes ned og ut. Vi har en felles forståelse om at samfunnet bygges nedenfra og opp og ikke ovenfra og ned, som andre medlemmer av denne forsamlingen ser ut til å mene. Til tross for det har vi hatt forskjellige innganger til disse målsettingene, bl.a. har vi forskjellige innganger ved at vi mener det er nødvendig med tre nivåer, i motsetning til regjeringen.

Så har regjeringen, til dels sammen med både Venstre og Kristelig Folkeparti, ført en mer offensiv distriktspolitikk enn noen annen regjering. Vi er nå i ferd med å fullføre en regionreform der partiene har kommet sammen for å finne gode løsninger som gjør at vi får en storstilt desentralisering av makt – en prosess som på mange måter vil være startskuddet for enda mer makt flyttet nærmere innbyggerne.

Det er mange spørsmål om natt og hvilke tanker en våkner med om morgenen, og da ønsker jeg å spørre statsministeren: Hva er hennes visjon når hun våkner om morgenen, for mer desentralisering av makt i Norge framover?

Statsminister Erna Solberg [10:48:48]: Jeg våkner om morgenen med god hukommelse – selv om det er lenge siden – på det å være lokalpolitiker. Og jeg husker at vi som lokalpolitikere var i stand til å finne gode, praktiske løsninger i våre kommuner.

Jeg ønsker mer desentralisering av makt tilbake til kommunene. Jeg ønsker mindre detaljstyring av kommunenes tilbud. Jeg mener at kommunene er bedre til å finne gode løsninger. Men jeg vet også at vi må ha en kvalitet i kommunene til å kunne ta de vanskelige avgjørelsene for de menneskene som trenger det offentlige aller mest, de som er svakest. Mange av disse diskusjonene dreier seg ikke om spørsmålet om sentralisering eller desentralisering, men om vi har respekt for fagkompetanse og behovet for bredde, og hvor viktig offentlig sektor er i vårt samfunn for dem som trenger hjelpen aller mest.

Det er ikke sånn at det er holdbart hvis man har litt kunnskap om et område, et lite kurs for å kunne jobbe med dette, hvis det er en multifunksjonshemmet, eller andre, som trenger hjelpen. Da trenger man også fagkunnskap, og da trenger man faktisk større kommuner for å skape gode tilbud.

Presidenten: Audun Lysbakken – til oppfølgings-spørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [10:50:05]: På sin utmerkede liste over sentraliseringsstadsråder kunne representanten Slagsvold Vedum fortsatt med fiskeriministerens, som våkner opp og lurer på hva han kan gjøre for de store trålredene i dag.

Regjeringen har altså utløst et kystopprør i Nord-Norge med sitt forslag til fordeling av torsken når trålerpliktene faller bort. Kystfiskerne skal få 7 pst. Torsketrålerne skal få 93 pst. Så også der er denne regjeringen en regjering for dem på toppen, dem som har mest fra før, og ikke for kystens folk. Vi vet også at frossenfisk fra trålere hjelper lite for norsk sjømatindustri, og derfor er også den landbaserte industrien frustrert over dette.

SV mener fiskerettighetene skal gå til kystflåten, sånn at de kan skape liv, aktivitet og arbeidsplasser i kystsamfunnene våre og i nord. Hvorfor vender regjeringen kystfiskerne ryggen?

Statsminister Erna Solberg [10:51:04]: Dette er tross alt et forslag hvor vi flytter kvoter – hvis det gjennomføres – fra trål til kystfiske. Det er jo ikke en fordeling av torskekvotene som sådan.

I utgangspunktet er det slik at kystfiskerne har den absolutt største andelen av kvotene totalt sett i Norge, men i en avvikling av plikter vil man i så fall gi mer tilbake igjen til kystfisket, for å sørge for at det blir mer ressurser lokalt enn fra de trålerne som i dag har en plikt til å levere. Så det blir en litt spesiell måte å sette sammen spørsmålet på, når vi vet at den største andelen av torskeressursen allerede går til kystfiskerne, og de altså får mer gjennom den ordningen vi har foreslått.

Nå ligger saken i Stortinget. Det er en sak som for noen samfunn vil ha en utfordring ved seg. Derfor har vi sørget for at det skal være mulig å kunne etablere god ny næringsdrift knyttet til dette. Men det er altså slik at vi må sikre oss at vi har lønnsomhet i alle ledd, hvis ikke ender vi istedenfor opp med å fryse fisken utenfor kysten vår.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Iselin Nybø (V) [10:52:36]: Mange politikere har opp gjennom årene hatt et stort hjerte og et sterkt engasjement for de barna som vokser opp i fattigdom. Det er ingen som velger sin barndom, og de fleste av oss mener at alle barn som vokser opp i Norge, skal ha muligheter til å delta i sosiale aktiviteter på linje med alle andre barn – enten det dreier seg om å kunne gå i bursdagsselskaper, delta på SFO eller kunne være med på fritidsaktiviteter. Da Lars Sponheim gikk av som partileder, sa han at det var de fattige barna han skulle ønske han hadde fått gjort mer for.

Vi vet at det å fjerne barnefattigdommen ikke kan gjøres med et pennestrøk, men det er mange ting vi kan gjøre for å bevege oss i rett retning. Venstre har sammen med Kristelig Folkeparti og regjeringen også gjort en del på dette feltet. Sammen har vi bl.a. fått på plass en tilskuddsordning mot barnefattigdom på nesten 200 mill. kr. Vi har fått gratis kjernetid for de barna som trenger det, altså de tre-, fire- og femåringene som har behov for det. Vi har på gang et forsøk med gratis barnehage og SFO. Vi har styrket skolehelsetjenesten og helsestasjonene. Det er bare noen eksempler på det vi sammen har fått til.

Men i Venstre er vi opptatt av at vi må gå enda lenger for å løfte disse barna. Vi har bl.a. i vårt nye stortingsvalgprogram programfestet at vi ønsker å gi gratis barnehage og SFO til alle barn i lavinntektsfamilier, nettopp for å gi alle barn i Norge de samme mulighetene uavhengig av foreldrenes økonomi. Vi har også vedtatt at vi ønsker å erstatte

te kontantstøtten med en ventestøtte, nettopp for å få foreldrene ut av fattigdomsfella.

Så mitt spørsmål til statsministeren er: Hva mener statsministeren er det viktigste vi skal gjøre i neste stortingsperiode for å løfte denne gruppen opp, slik at færre barn i Norge vokser opp i fattigdom, og slik at flere barn får de samme mulighetene i livet sitt?

Statsminister Erna Solberg [10:54:42]: Jeg mener at det i kampen mot barnefattigdom er veldig viktig å ha to tanker i hodet på en gang. Det ene er at vi må jobbe intensivt med det som er årsakene til barnefattigdom, det andre er at vi må avhjelpe der hvor det faktisk er barnefattigdom.

Når det gjelder det første, mener jeg at vi har enda flere steg å gå i årene fremover, for antallet fattige barn kommer til å øke de nærmeste årene fordi ettervirkningene av den store tilstrømmingen av flyktninger og asylsøkere, og familiegjenforeninger, kommer til å ramme en av de mest sårbare gruppene. Hovedårsaken til at fattigdomstallene har økt de siste årene, er nettopp den gruppen, barn av innvandrere. Derfor er det viktig å ha en god integreringspolitikk, og det viktigste prinsippet er at vi må forsøke å få alle i jobb. Foreldre som er i jobb, er faktisk den beste garantien mot barnefattigdom.

Den andre delen dreier seg om å jobbe videre med det regjeringen gjør når det gjelder rus og psykisk helse, for det er også en annen stor og viktig kilde – det å sørge for at vi ikke gjør det å få psykiske problemer til en ny måte å havne i fattigdomsutfordringer på, fordi man ikke har en tilknytning til arbeid, og det å jobbe med å få snudd og hjulpet rusutsatte voksne og barn på et tidlig tidspunkt.

Det er bekymringsfullt at fire av ti innvandrerkvinner er uten jobb. Det er et stort tall. Vi vet også at det er svært mange enslige forsørgere i enkelte av disse gruppene. Det betyr at det er viktig for oss å ha en god integreringspolitikk med krav om å bygge opp rundt det.

Jeg mener også at vi samtidig skal avhjelpe fattigdom for barn, og derfor er det viktig å bygge videre på noen flere gratistilbud. Hvor mye vi får råd til, må vi vurdere i hvert enkelt budsjett, men vi er ikke mot å tenke oss en fremtid med et gratis barnehagetilbud og et gratis SFO-tilbud. Gradvis bør vi i så fall gjøre det for alle. Men det er et spørsmål om hva vi har råd til hvert eneste år, og da er det riktig å målrette i begynnelsen.

Iselin Nybø (V) [10:56:45]: I Venstre sier vi at alt begynner i skolen, eller at uansett hva spørsmålet er, er kunnskap svaret. Kunnskap er også nøkkelen til å løfte unger ut av fattigdom. Unger som føler at de kan forfølge drømmene sine, gjør det, og de støtter opp om det samfunnet som de lever i. Mye av de urolighetene og den usikkerheten vi er vitne til rundt omkring i verden, skyldes at det er samfunn der ikke alle har de samme mulighetene.

Både USA og Storbritannia er eksempler på land med klassedelte samfunn. De har noen av verdens aller beste universiteter, men disse er ikke tilgjengelige for alle. De er tilgjengelige for de rike, og de er tilgjengelige for dem som har muligheter i livet. I begge disse landene ser vi negative tendenser. Vi ser at folk gjør valg fordi de ikke føler at livet blir bedre for dem selv og de rundt. De må ha flere jobber fordi lønningene er lave. De opplever at de ikke får ta

del i den velstandsøkningen som andre har hatt. De føler en avmakt.

Hva mener statsministeren Norge kan bidra med i verden for å sikre at verdenssamfunnet beveger seg framover og ikke bakover, at det ikke oppstår ghettos og ungdomsgenerasjoner som ikke får forfølge drømmene sine og ikke støtter opp om de samfunnene som de lever i?

Statsminister Erna Solberg [10:58:00]: Jeg mener at verden har vedtatt et kart for den typen utvikling fremover. Det er de 17 bærekraftsmålene vi har vedtatt. Det forplikter hvert enkelt av de 193 landene som har undertegnet på det, men det forplikter også oss i den internasjonale verden å følge opp og forplikter oss til å gjøre tiltak her hjemme for å nå de målene på egen kjøl. Det er ikke minst et spørsmål om å bygge på det prinsippet som er viktig i bærekraftsmål 17. «We do it together» – vi må ha med oss sivilsamfunn, vi må ha med oss næringslivet, vi må ha med oss hele det brede samfunnet for å løfte dette. Jobbskaping er utfordring nr. én i mange av de landene hvor det nå er store utfordringer med ekstremisme, hvor det er store ungdomskull, og det er mange som melder seg ut. Da er jobbskaping utfordring nr. én i mange av disse landene, det å skape investeringer og stabilisere.

Men når det gjelder å løse utfordringene i USA og trekke paralleller mellom Norge og USA, vil jeg advare veldig sterkt mot det. For i Norge snakker vi om at det er en gruppe personer som ikke er så stor, men som kanskje utgjør 10 pst. som har falt helt utenfor, og som vi trenger å jobbe med for å få inn i arbeidslivet, mens i USA er det egentlig veldig mange flere som er i den situasjonen at de ikke opplever økonomisk utvikling.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Abid Q. Raja.

Abid Q. Raja (V) [10:59:24]: Hver dag føler tusenvis av foreldre glede når vi sender våre barn til skole. Barn lærer mestring, opplever selvtilitt og får økt selvfølelse.

Noe av det beste med skolen er SFO, sier barn og foreldre. Det er der de gjennom lek og moro knekker sosiale koder, bygger vennskap og opplever flerfoldige ferdigheter. De trygges og ses av gode voksne også utenfor klasserommet. Og det er det vi alle ønsker for barna våre, at de skal være glade og fornøyde inni seg. Vi hører om tidlig innsats og at en god barndom varer livet ut. Da har vi sjansen: Vi kan ytterligere bidra til å skape en god barndom som for flere barn vil vare livet ut. Vi kan jevne ut oddsen for flest mulig barn.

Venstre har bidratt til å ta et krafttak på barnehage, og gratis kjernetid fra barnet er tre år er innført. I år har Venstre også fått regjeringen med på en 20-millioners-forsøksordning med gratis SFO. Hva ytterligere behøver statsministeren for hun er villig til å være med på at samtlige barn i Norge også skal få delta på SFO uavhengig av mamma og pappas inntekt?

Statsminister Erna Solberg [11:00:22]: Det er mange gode forslag som man i prinsippet kan være enige om, men som av og til kan være vanskelig å finne plass til i statsbudsjettet og annet.

Jeg er opptatt av at det er to ting som er viktig med SFO. Den ene er selvfølgelig tilgangen for alle. Den andre er

kvaliteten og innholdet i SFO. Det er det også viktig å ha fokus på, slik at det ikke bare blir en parkering, men at det faktisk blir et godt tilbud til de barna som går der.

Summen av gode ting vi skal gjøre, er ofte litt større enn hvert enkelt års statsbudsjett krever. Derfor er det viktig å begynne, og jeg er enig i at vi begynner med et forsøk nå på SFO. Vi sørger også for å se på ordningene knyttet til barnehagetilbudet. Men så mener jeg at det aller viktigste vi gjør, er å sørge for å ha nok ressurser til god tidlig innsats og systematisk oppfølging av barn som begynner å falle akterut. For kilden til å stå utenfor arbeidslivet i voksenalder og komme inn i en negativ trend, starter når vi ikke følger godt nok opp på det pedagogiske tilbudet.

Presidenten: Rigmor Aasrud – til oppfølgingsspørsmål.

Rigmor Aasrud (A) [11:01:31]: Tidlig i 2014 stilte jeg et spørsmål til statsråd Horne om barnefattigdom. Horne svarte da:

«Jeg registrerer at bekjempelse av barnefattigdom har vært et satsingsområde for den foregående regjeringen uten at man har lyktes (...).»

Hun presiserte også at Solberg-regjeringen kom til å ta denne problemstillingen på alvor. Året etter kutter man 600 mill. kr i barnetillegget for uføretrygdde, en gruppe som er omfattet av stor barnefattigdom.

Vi ser resultatene etter fire år med Solberg-regjering. Som statsministeren selv sa: Barnefattigdommen øker. Er det da grunn til å definere Solberg-regjeringens politikk på dette området som mislykket?

Statsminister Erna Solberg [11:02:19]: Det er det ikke.

Litt realisme må vi ha med i den politiske debatten. Barnefattigdommen i Norge øker fordi vi har hatt en stor flyktningtilstrømning. Vi har mange asylsøkere, vi har stor familiegjenforening. Vi har for dårlig integreringspolitikk i Norge. Vi gjør noe med det. Vi bruker 0,5 mrd. kr mer på nye integreringstiltak i årets budsjett for å sørge for at barn opplever at foreldrene deres kommer i jobb, og derfor får et annet utgangspunkt også for sine barneliv. Men vi må ha en viss anstendighet i diskusjonen om hva som er årsakene til at f.eks. barnefattigdom øker. Det er først og fremst et spørsmål om antallet asylsøkere og familiegjenforente som har kommet til landet de siste årene.

Så har jeg lyst til å understreke at jeg mener Anniken Huitfeldt sa noe veldig klokt høsten 2013, knyttet til en del av disse ulikhetsdiskusjonene. Hun sa at mange av de tiltakene som vi har diskutert i dag, aldri kommer inn i den type statistikker eller annet. Det betyr at mange av de tiltakene som vi nå jobber med, ikke vil kunne leses ut av en statistikk.

Det vil fortsatt være fattige barn, selv om de har fått ferie, selv om de har fått gratis barnehage – men vi har gjort noe med opplevelsen av fattigdom.

Presidenten: Olaug V. Bollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Olaug V. Bollestad (KrF) [11:03:43]: Vi vet at det har langsiktige helsemessige og psykososiale konsekvenser å leve i langsiktig og vedvarende fattigdom.

Regjeringen har fokusert på tidlig innsats, både i skolen og innen helse. Det er viktig at vi også tenker tidlig innsats når det gjelder det å vokse opp i fattigdom i Norge, når vi vet hvilket stigma det gir å vokse opp i fattigdom, hvilket utenforskap det gir å leve i fattigdom, og hva dette medfører for barn og unges barndom og ungdom.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Hva er regjeringens tidlige innsats for fattige barn?

Statsminister Erna Solberg [11:04:23]: Tidlig innsats for fattige barn er bl.a. de tiltakene vi har satt inn i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre på Stortinget, som har bidratt til at opplevelsen av det å være i en familie med dårlig økonomi, blir mindre.

Vi har økt støtteordningene til 193 mill. kr. Det betyr at det blir flere barn som får en ferieopplevelse, for det er flere som er på ferie. Det er flere som kan være i barnehage fordi de får gratis barnehagetilbud, og det er flere steder hvor man kan låne utstyr og delta i idrettsaktiviteter. Vi ser at det samarbeidet som vi har undertegnet avtale med frivilligheten og alle andre i kommunesektoren om, om å gi adgang og mulighet til å finne løsninger, slik at alle barn får en fritidsaktivitet, brer seg godt i det norske samfunnet.

Men tidlig innsats dreier seg selvfølgelig også om å forhindre at man faller ut av skolen og ikke klarer å følge opp. Det er en viktig del av det vi gjør nå, og jeg vil si at dette er den største skolesatsingen i neste periode.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Audun Lysbakken (SV) [11:05:39]: Statsministeren etterlater seg en politisk arv preget av massive feilinvesteringer, rekord i oljepengebruk kombinert med skattekutt som ikke fungerer. Det verste: Erna Solbergs regjering har vært en regjering som i beslutning etter beslutning har vist at de synes det er greit at ulikhetene i makt og rikdom i Norge øker. Det er en forskjellsregjering som i beslutning etter beslutning prioriterer dem som er på toppen av det norske samfunnet.

Derfor var det mange, tror jeg, som i likhet med meg ble litt overrasket da statsministeren for to en halv uke siden sa at Høyre nå skulle trappe opp kampen mot ulikhet. Det er jo litt sent, noen uker før sommerferien i det siste året som statsminister. Tre dager etter den erklæringen kom altså regjeringen med et trygdeoppgjør som nok en gang fører til at pensjonister får mindre å leve av. Hvem går det mest ut over? Jo, eldre med lave pensjoner, som ikke har annet å lene seg på enn folketrygden, og som ikke får glede av skatteuttene til regjeringen.

Statsministeren har fått 123 411 kr i lønnsøkning på tre år. Snart har hun enda en økning i vente. En enslig folketrygdpensjonist med 180 000 i inntekt i 2014 har tapt 10 000 kr i samme periode. Synes statsministeren at det er å trappe opp kampen mot ulikhet?

Statsminister Erna Solberg [11:07:15]: Regjeringen har jobbet mot ulikhet fra vi kom inn i regjeringskontorene, og det er ikke noe nytt at jeg snakker om dette. Dette snakket jeg om før vi kom inn i regjeringskontorene, men vi har jo en annen oppfatning av hvordan kampen mot ulikhet faktisk vinnes, enn det SV åpenbart har. Det er jo ikke sånn at det å bruke 1 mrd. kr mer på skolehelsesøstre og psykisk helsehjelp i kommunene akkurat er en dårlig

satsing mot ulikhet, når vi vet at psykisk helse er en av hovedgrunnene til at barn og unge ramler ut av skolen, ikke fullfører og senere blir uføretrygdet. Det er jo en satsing denne regjeringen har gjort.

3 mrd. kr mer til innovasjon og nyskaping i forhold til det sideleiet dette lå på under forrige regjering, er ikke en dårlig satsing hvis vi mener det å skape nok jobber er viktig for at de som har utfordringer, kommer seg i jobb. 9 av 10 kr denne regjeringen har brukt, har vi faktisk brukt på investeringer i offentlig sektor eller på velferdssatsinger, men vi har brukt én del på det å gjøre Norge bedre for å starte bedrifter, fordi vi mener det er nødvendig å gjøre det.

Vi har en regulering av folketrygden som følger de prinsippene som er lagt i forbindelse med selve trygdeoppgjøret og selve pensjonsreformen. Jeg registrerer at SV nå har meldt seg ut av det de var for da de satt i regjering sist gang, og at de ikke lenger støtter opp under det at denne generasjonen eldre også skal være med på å skape et mer bærekraftig pensjonsopplegg for fremtidige generasjoner.

Men nettopp fordi vi har sett at det er store utfordringer i dag, så har vi lagt inn i revidert nasjonalbudsjett til den gruppen som ikke fikk en ekstra økning i budsjettforliket på Stortinget i høst, altså at de som har noen tilleggspensjoner får en ekstra skattelettelse fordi vi ser at det blir en ekstra stor tupp ned i år pga. reguleringsprinsippene som er der. Derfor har vi i vårt skatteopplegg nettopp gitt mer penger til pensjonistene både i dette og i tidligere skatteopplegg.

Audun Lysbakken (SV) [11:09:23]: Skatteutt som altså de pensjonistene som har lite, ikke får nytte godt av. SV synes det er feil at mennesker som allerede har lite, skal få mindre, mens de på toppen skal få mer. Man kan nesten ikke snakke om ulikhet og se bort fra fordelingen av rikdom. Til syvende og sist er den avgjørende for om ulikheten vokser eller går ned. Noen må betale for skattefesten til den økonomiske eliten. Listen over dem som er utsatt for usosiale kutt under Erna Solberg, er lang: multi-handikappede, trafikkskadde, arbeidsløse, uføre som har mistet barnetillegget, aleneforsørgere som får mindre støtte enn før, færre får bostøtte – og jeg kunne ha fortsatt.

Hvis Erna Solberg nå skal ta kampen mot ulikhet, må hun sørge for at de som har minst i det norske samfunnet, ikke får mindre å leve av. Det må bety en eller annen form for kursendring når det gjelder alle disse usosiale kuttene. Er det ett eneste av disse usosiale kuttene statsministeren nå har tenkt å gjøre om på, siden hun har tenkt å ta kampen mot ulikhet?

Statsminister Erna Solberg [11:10:30]: Jeg vil først få lov til å oppklare en åpenbar misforståelse hos representanten som sier at skattelettelsene ikke går til dem som har lave inntekter. Alle de som har størst gevinst av den skattelettelsen som ligger i revidert budsjett, er de med de laveste tilleggspensjonene. Minstepensjonistene betaler ikke skatt, de får altså ikke skattelettelse, men etter budsjettopplegget for inneværende år får de 4 000 kr mer fra 1. september i år, på samme måte som de fikk i fjor, med en ekstraordinær økning som flertallet på Stortinget, da vi behandlet budsjettet, ble enige om for å avhjelpe akkurat denne ordningen. Det er altså en åpenbar misforståelse

hvis man ikke ser at de skattelettelsene som nå gjennomføres, gir mest til dem med de laveste tilleggspensjonene.

Så har jeg lyst til å understreke at veldig mange av de tiltakene vi gjør, nettopp er bedre. La meg ta et eksempel: multifunksjonshemmede. Det er to store reformer denne regjeringen har gjennomført: endringer i pleiepengeordningen og BPA-ordningen, to ordninger som vi fremmet for Stortinget, og som den forrige regjeringen ikke ville gjøre, som er et milliardløft som vi nettopp tar for den gruppen, med bedre tjenester og bedre muligheter for å kunne leve et bedre og verdigere liv.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Snorre Serigstad Valen.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:11:52]: Statsministeren inviterer oss inn i sin egen virkelighet der pensjonistene har vært så god å være fornøyd, selv om Pensjonistforbundet er svært misfornøyd, der kutt til sårbare grupper er til deres eget beste, og der formuesskattekuttene har fungert, selv om tallene viser at andelen investeringer i norske bedrifter er den laveste på 25 år.

Hvis statsministeren skal bekjempe ulikhet, bør det også gjenspeile seg i en av de viktige omfordelingsordningene vi har i Norge, nemlig skattesystemet. Der er fasit etter fire år med Erna Solberg-styre at de uten formue i Norge får mindre enn 10 kr om dagen i skatteutt, mens de med 100 mill. kr i formue og mer får 575 000 kr i året i snitt. Jeg hadde ikke greid å finne på et mer usosialt skatteopplegg om jeg hadde prøvd. Hvordan synes statsministeren at den skattepolitikken hun har ført de siste fire åra, harmonerer med det plutselig nyvunne ønsket fra Høyre om å være partiet som går til valg på å bekjempe ulikhet.

Statsminister Erna Solberg [11:13:01]: De største skattelettelsene som er gitt, er gitt til folk med vanlige inntekter. En vanlig familie med to inntekter har i snitt fått 8 000 kr mindre i skatt, så de store summene på statsbudsjettet har gått til det. Men det er klart at når vi endrer formuesskatten fordi vi ønsker at norskeide bedrifter ikke skal få en skatteulempe i forhold til utenlandsk eide bedrifter, så betyr det at reduksjonen kan måles i at de som har eierskap i bedrifter eller som har høy formue, har fått noe lavere beskatning. Det er en stimulans til å skape det landet som har flere jobber i fremtiden, som skaper rom for å sikre at bedrifter kan investere mer i forskning og utvikling istedenfor å måtte ta ekstraordinære utbytter for at eiernes formuesskatt skal betales.

Jeg skjønner at SV ikke er opptatt av privat eierskap, og de er ikke opptatt av jobber. Jeg er opptatt av både jobber og privat eierskap i Norge.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgingsspørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [11:14:05]: Statsministeren snakket tidligere om ikke å tillegge andre meninger. Jeg synes det hun sa nå, var et godt eksempel på nettopp å gjøre det. Hun tilla oss den meningen at vi ikke har ambisjoner om reformer i offentlig sektor. Jeg har ikke tid på 1 minutt til å si mye om det, men vi har store ambisjoner om det – bl.a. å sette inn tidlig innsats i virkeligheten og

ikke bare snakke om det, gjennomføre reformer innen velferd som gjør at flere jobber, slik at andelen i sysselsettingen som faller, faktisk flater ut og andelen sysselsatte går opp igjen, at folk kommer i jobb. Det er det vi skal leve av. Da må vi også gjøre noe med produktiviteten, som vi snakket om tidligere. Så må vi bruke handlingsrommet klokt, og her er spørsmålet mitt til statsministeren. Hun varsler omtrent samme skatteuttak den neste perioden som i denne perioden – på 20–25 mrd. kr. Framskrittspartiet varsler om lag 50 mrd. kr. Handlingsrommet regjeringen beskriver, er 6 mrd. kr i året, og da er spørsmålet: Kan statsministeren stå ved at det er skatteløftene hennes? Vi skal betale for alt det vi skal gjøre i dette landet – veier, forsvar, velferd, utdanning, kompetanse osv. Spørsmålet blir da: Hvordan går dette opp? Hvor skal det kuttes?

Statsminister Erna Solberg [11:15:09]: For det første er de feil, de tallene som representanten Jonas Gahr Støre oppgir. Vi har sagt fra Høyres side at skattelettelsene skal være lavere i denne perioden. Vi har lagt opp til mer moderate skattelettelser i neste periode fordi vi har gjennomført en del av de skattelettelsene som vi var mest opptatt av. Men fortsatt mener vi at vi skal gi skattelettelser til vanlige folk når vi gjør endringer og gir skattelettelser f.eks. på bedriftssiden.

Fremover er vi selvfølgelig også nødt til å jobbe med hvordan vi får en god inntektsbase. Det er et interessant paradoks: Det snakkes om hvor mye penger vi har gitt i skattelettelse på formuesskatten, men provenyet fra formuesskatten er bare én milliard lavere nå enn den var da denne regjeringen tiltrådte. Det betyr at til tross for at vi har satt ned satsene, er provenyet av inntekten betydelig høyere enn det som anslås i måten man beregner det på. Det betyr igjen at regnestykkene til Arbeiderpartiet – hvor mye handlingsrom det måtte være, og hvor mye det koster – ikke nødvendigvis henger sammen.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgings spørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:16:22]: For å spare penger har regjeringen kuttet ut å sende pensjonsslippen i posten til eldre folk som ikke klarer å lese pensjonsslippene sine digitalt. Mitt spørsmål til Erna Solberg er: Har man gjort det for at eldre folk ikke skal kunne lese hvor dårlig trykdeoppjøret er?

Statsminister Erna Solberg [11:16:44]: Alle vedtak om endringer i enkeltvedtak vil bli sendt direkte til folk, men den månedlige slippen vil man kunne hente digitalt. Det er veldig mange eldre pensjonister som er fullstendig i stand til å gjøre det. Og så er det mulig å ringe en servicetelefon og be om å få opplest hvor mye man har i pensjon. Det lages tilbud for dem som har vanskeligheter med det. Dette er et typisk eksempel på å ta ut gevinster av digitalisering. Vi bruker mindre penger på å sende brev i posten. Det absolutt store flertallet av dem som i dag vil få den typen slipper, er fullstendig i stand til å lese elektroniske meldinger, men en liten gruppe vil ha problemer. Da må vi lage hjelp til den gruppen som har den utfordringen, i stedet for å bruke mye penger på å sende ut papir som jeg antar at de fleste mennesker raskt ekspederer i et

bosspann i nærheten. Det er å ta i bruk de moderne virkemidlene og bruke pengene vi har på statsbudsjettet, til gode tjenester framfor på egentlig unyttige tiltak.

Presidenten: Une Aina Bastholm – til oppfølgings spørsmål.

Une Aina Bastholm (MDG) [11:18:02]: Jeg har denne gangen latt meg inspirere av partiet Alternativet i Danmark, som bruker å spørre folket hva de ønsker å spørre statsministeren om. Vi har laget en åpen nettside der folk kan sende inn spørsmål og stemme på det de er mest interessert i. Det kommer vi til å gjøre mer av framover.

Et av de mest populære spørsmålene handler om sysselsetting og risikoen for plutselig ledighet og dermed sosiale utfordringer for familier og enkeltpersoner. Vi vet jo at samfunn med høy ledighet også betyr et samfunn med stor ulikhet.

En rapport fra Stanford University spår at biler som går på olje og diesel, vil være ute av salg innen åtte år. Vi vet også at Storbritannias regjering nå beregner at den framtidige strømveksten deres vil inneholde en langt høyere andel fornybar energi enn tidligere antatt, på bekostning av gass. Det folket lurer på, er hvordan statsministeren tar høyde for at fornybarrevolusjonen kan skje langt fortere enn det regjeringen planlegger for, og hvordan det vil ramme vår olje- og gassseksport, norske arbeidsplasser og velferden til framtidige generasjoner – våre barn og barnebarn.

Presidenten: Presidenten vil minne om at oppfølgings spørsmål skal samsvare med hovedspørsmålet, men statsministeren er fri til å svare.

Statsminister Erna Solberg [11:19:19]: Jeg har med interesse sett videoen, og jeg har også sett at det spørsmålet som fikk flest likes, var spørsmålet om hva MDG skal gjøre for å komme over sperregrensen. Det har ikke jeg svar på, for å si det sånn, til dem som har spurt om det.

Vi har et regime for olje- og gassutviklingen der det er opp til selskapene å foreta de kommersielle vurderingene av om det vil være mulig og lønnsomt å drive og utvinne. Når det store systemskiftet kommer, kommer investeringene i olje- og gassnæringen til å gå ned. Men vi ser det ikke som vårt politiske ansvar å pushe den biten. Derfor har vi et arbeid for omstillingen og endringene i vårt samfunn. Det er derfor vi bruker mer penger på innovasjon – på forskning, på å sørge for at det er grunnlag for fremtidens bedrifter på andre områder. Vi vet at olje- og gassnæringene gradvis kommer til å avta i betydning i norsk økonomi, og at vi må hente vekst fra andre bedrifter. Det er derfor vi har hatt en aktiv politikk for å sørge for at vi skal ta i bruk nye, muliggjørende teknologier. Det er derfor vi har en aktiv politikk for å fremme industri i Norge. Det er for at vi skal ha flere ben å stå på i fremtiden.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Jette F. Christensen (A) [11:20:41]: Samlokalisering av nødsentraler og styrket beredskapsarbeid var noe av det viktigste vi skulle gjøre sammen etter 22. juli. Det var en del av oppfølgingen av Gjærv-kommisjonens rapport. Vi var alle enige om at det skulle vi gjøre. Så skjedde det

noe annet. Vi har hatt en åpen og en lukket høring om objektsikring. Vi har sittet nede i kjelleren her, i et hemmelig og boltet rom, og diskutert som om det var en av de mørkeste hemmelighetene vi har hatt på lenge. På mange måter var ikke det så langt fra sannheten. Det som blir slått fast, er at arbeidet ikke er blitt gitt prioritet, verken i Justis- og beredskapsdepartementet, i Forsvarsdepartementet eller i Politidirektoratet. Riksrevisjonen skriver at ikke en gang forsvarsministeren eller justis- og beredskapsministeren klarer å gi svar på hvorfor det ikke ble gitt prioritet.

Det er blitt gitt flere forklaringer. Det blir stadig vist til omstillingsprosesser i politiet, men må vi virkelig velge mellom omstillingsprosesser i politiet og en god beredskap? Statsministeren viste selv til – i hvert fall fem ganger i den åpne høringen – at årsaken til at man ikke fulgte så godt med, var at POD hadde meldt grønt selv om det ikke var helt irrgønt, og så viser det seg nå ikke å være en god forklaring likevel.

Hvorfor sørget ikke statsministeren for å gi arbeidet med å sikre kritiske objekter prioritet, slik som Stortinget har vedtatt?

To justisministre har ikke klart å levere på samlokalisering av nødsentraler. Hva har statsministeren gjort for å påse at regjeringen følger opp Stortingets vedtak?

Denne saken har vist at det å vedta noe i denne salen, ikke nødvendigvis betyr at det skjer.

Statsminister Erna Solberg [11:22:30]: Jeg tror bildet av situasjonen rundt nødsentralene kan være noe mer nyansert enn det som kommer frem i både VGs oppslag og spørsmålet her knyttet til dette.

Under behandlingen av reformen i justiskomiteen for to år siden, opplyste Justis- og beredskapsdepartementet at det var ønskelig å få samlokalisert alle de tolv innen en treårsperiode, men det var for krevende å love å få det til. Men tidlig i 2018 vil altså fem nødsentraler for politi, brann og redning være samlokaliserte. I ett av disse vil også AMK-sentral være med, og det er i Nordland. Samlokalisert nødsentral i Innlandet er åpnet. Nordland åpner 6. juni, og Møre og Romsdal åpner i løpet av året. Øst og Sør-Øst planlegges åpnet i 2018.

Det er selvfølgelig relevant å diskutere dette i forbindelse med en omlokalisering, for når det skal bli 12 politikammer i stedet for 26, betyr det at man flytter på, samlokaliserer og gjør annet, og da må man gjøre vurderinger og endringer i dette. Det som var det avgjørende etter 22. julkommisjonens arbeid, var at det skulle være bedre kapasitet ved nødsentralene hos politiet. Det har vi sikret gjennom politireformen, hvor det er satt en minimumsgrense som er høyere enn den som var 22. juli, som skal sikre at det er flere som kan ta imot meldinger.

Vi jobber altså målrettet for at vi skal få til samlokalisering av disse og nødsentralene, men det vil ikke være likt alle steder. Dette har Stortinget vært godt informert om under arbeidet med selve reformen. Men vi er på vei, og vi håper å komme i havn, men vi tok et forbehold for to år siden om at vi ikke nødvendigvis ville være i havn i løpet av tre år, for det er krevende. Det er krevende bl.a. i Vest politidistrikt, for de mangler et nytt politihus, som man jobber med å få plassert. Når det er plassert, vil det fysisk være enklere å lokalisere dette.

Jette F. Christensen (A) [11:24:39]: Jeg forstår at det er vanskelige prosesser som tar lengre tid enn forventet. Men Stortinget vedtok at beredskapsarbeidet og objektsikringen skulle ha en viss framdrift. Det hadde det ikke. Stortinget vedtok at man skulle ha disse omstillingsprosessene, som skulle ha en viss framdrift. Det hadde de ikke. Riksrevisjonen skriver at det er veldig alvorlig at de to tingene ikke kunne skje samtidig. Vi har blitt kjent med et POD som trenerer Stortingets vedtak om nødsentraler. Når Stortingets vedtak ignoreres og går senere enn antatt, har statsministeren ingen tanker om hvem det er som egentlig har makt? Statsministeren skyldte selv på POD, som meldte grønt, og sa at det var en av grunnene til at beredskapsarbeidet, forbedringene, gikk for sent. Fem ganger i den åpne høringen dro hun fram at det var fordi POD mente det de gjorde, at man ikke fulgte med. Statsministeren har jo selv et ansvar for å følge med på at noe av det viktigste man skal gjøre, blir gjort. Er det POD som er ute av stand til å la seg styre, eller er de umulige å styre?

Statsminister Erna Solberg [11:25:50]: Tilbake igjen til det jeg sa i mitt første svar: Det er viktig å skille disse to tingene fra hverandre. Nødsentralene følger den planen som er lagt opp i forbindelse med politireformen. Vi har ambisjon om å forsøke tre år, men det er advart om at det kan være noe for kort tid. Fem av dem vil være på plass i løpet av 2018, altså to år før 2020 og politireformens endepunkt knyttet til disse spørsmålene. Så det er ikke noe grunnlag etter min mening for det som har stått om at vi ikke kommer til å være i havn e.l. Men så er det noen enkeltsaker. Jeg har vært politiker så lenge at jeg vet at i alle lokaliseringssaker er det mange sterke krefter, og det er noen enkeltsaker hvor det helt sikkert vil være mange sterke krefter som har ønsket en annen løsning, fortsatt, som f.eks. rundt Drammen. Der er det altså gjort en vurdering av at Tønsberg har et bedre og mer fleksibelt sted, og at det var der man la hovedkontoret for politiet. Vi har ikke noe grunnlag for å overprøve det eller for å si at det er trenert av Politidirektoratet.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – Bård Vegar Solhjell.

Bård Vegar Solhjell (SV) [11:27:06]: Riksrevisjonens rapport viste som kjend store svakheiter ved regjeringas arbeid med objektsikring per 2015.

Gjennom høyringa har statsministeren gjort det til si hovudforklaring at Politidirektoratet «melde grønt», altså gav ok-signal oppover – det er rett som representanten Christensen sa, ho gjentok det fem gonger i høyringa. Men Politidirektoratets melding gjaldt ikkje andre sektorar enn deira eigen, f.eks. ikkje forsvarssektoren, og det er Forsvaret som eigde instruksjonen og hadde ein stor del av nøkkelobjekta som skulle sikrast. Og Forsvaret rapporterte og meldte frå oppover om statusen. Politidirektoratets melding gjaldt heller ikkje heile sektoren deira, men berre delar av det ansvaret dei hadde.

Held statsministeren fast på at hovudforklaringa til det svært kritikkverdige bildet var at Politidirektoratet melde frå at det var ok i delar av justissektoren?

Statsminister Erna Solberg [11:28:08]: Det er en feil beskrivelse av mitt svar på én og en halv time i høringen at det er en hovedforklaring. Men det er en delforklaring for hvorfor man på politisiden ikke var kommet lenger. På et tidspunkt og akkurat rundt det tidspunktet hvor det ble kontrollert av Riksrevisjonen, trodde man at man hadde gjort de tingene, for man hadde fått et feil signal. Men det var ikke min hovedforklaring.

Jeg har også sagt at vi var for dårlige. Det tror jeg vi skal innrømme. Det var for dårlig oppfølging av objektsikringen. Det er nå gjort veldig mange tiltak for å få til objektsikringen på en god måte. Det er også viktig å huske at objekter går inn og ut av lister avhengig av andre sikrings tiltak, så det vil alltid være noen objekter man kanskje ikke er ferdig med planene rundt fordi de er nymeldte til listene, og andre som går ut av disse listene. Derfor er dette et dynamisk arbeid. Men det er klart det var en vekker, også for å se hvor mange steder og på hvilket område vi hadde hatt for dårlig tempo på dette.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:29:19]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Kåre Simensen til helse- og omsorgsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 11, fra representanten Are Helseth til kunnskapsministeren, vil bli tatt opp av representanten Marianne Aasen.

Spørsmål 13, fra representanten Tor Bremer til fiskeriministerens, er trukket tilbake.

Spørsmål 16, fra representanten Hadia Tajik til justis- og beredskapsministeren, vil bli tatt opp av representanten Eirik Sivertsen.

Spørsmål 1

Fra representanten Kåre Simensen til helse- og omsorgsministeren:

«Helseministeren vektlegger vær- og geografiske utfordringer for sitt «ja» til å beholde akuttilbudet ved Odda sykehus. Det er bra. Men når det diskuteres et utvidet akuttilbud ved Alta nærsykehus, betyr geografi og værutfordringer ingenting, ifølge statsråden. At over 20 000 mennesker må fraktes vel 130 km over værharde strekninger for å få sitt akuttilbud i Hammerfest har statsråden liten forståelse for.

Kan statsråden forklare meg hvorfor han velger å se så ulikt på to helt like helseutfordringer?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 2

Tove Karoline Knutsen (A) [11:29:48]: Jeg har følgende spørsmål til helseministeren:

«Et enkelt skolemåltid er et godt virkemiddel for å bidra til å utjevne sosiale og helsemessige forskjeller hos barn. Begrunnelsen for hvorfor regjeringen kuttet skolefruktordningen og er imot å innføre et enkelt skolemåltid, er ofte «prioritering». De 25 milliardene som er gitt i skatteutt, er 10 317 pst. mer enn hva skolefruktordningen kostet.

Hvorfor mener statsråden det er riktig å prioritere skatteutt framfor et enkelt helse- og læringsfremmende måltid til elevene?»

Statsråd Bent Høie [11:30:37]: Hvis dette hadde vært en fotballkamp, tror jeg representanten Tove Karoline Knutsen nå hadde fått gult kort for filming. Realiteten er at Arbeiderpartiet aktivt har støttet om lag 12 mrd. kr av disse skattelettelsene, det vesentlige av skattelettelsene i personbeskatningen og også lettelsene i selskapsskatten.

Som helse- og omsorgsminister er min oppgave å ivareta et bredt folkehelsearbeid og å bidra til gode og trygge helsetjenester. Vi er nødt til å ha et helhetsspektiv i dette. Utdanning og arbeid har stor betydning for å utjevne sosial ulikhet på helseområdet. Derfor prioriterer vi tidlig innsats i barnehage og skole, økt kompetanse hos lærerne, økt gjennomføringsgrad i skolen og tiltak som også bidrar til å trygge arbeidsplasser.

Samtidig følger vi opp folkehelsemeldingen som legger til rette for sunne valg. Vi har satt i verk en rekke tiltak som støtter kommunene når det gjelder å legge til rette for god mat, gode måltidsvaner og daglig fysisk aktivitet, bl.a. et forsøk med mer tid til fysisk aktivitet og kroppsoving på ungdomstrinnet.

Jeg vil også minne om at regjeringen i mars la fram en ny nasjonal handlingsplan for bedre kosthold, der mat og måltider i barnehagen og skolen er et viktig tema. Kosthold, mat og måltider er selvfølgelig i første rekke foreldrenes ansvar, men skolene er nødt til å sikre gode rammer for måltidene, noe som er viktig for både helse, trivsel og læring. Derfor har jeg og kunnskapsministeren sendt brev til alle kommunene, bl.a. om betydningen av å legge til rette for at elevene får nok tid til å spise, i tråd med Helsedirektoratets retningslinjer.

En hovedutfordring i norske skoler i dag er at veldig mange barn, de aller fleste, har med seg en matpakke hjemmefra, men veldig mange steder har de faktisk ikke tid og omgivelser som er gode nok til at de får spist den maten de har med seg.

Mange skoleeiere og skoler har, også på eget initiativ, etablert ordninger med mat og måltider i samarbeid med foreldre, elever og lokale aktører. Gode eksempler er nå samlet i en idébank som Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet står bak. Utdanningsdirektoratets spørninger til skolene inkluderer dette halvåret mat og måltider, og tilbakemeldingene vil bli et viktig grunnlag for å vurdere også andre tiltak på dette området framover.

Matpakken har en solid posisjon i barneskolen. I ungdomsskolen har mange skoler kantineløsninger, og noen serverer frokost. Utfordringen er tiden som settes av til å spise. Regjeringen prioriterer tiltak som støtter foreldrenes

og kommunenes ansvar for mat og måltider i skolen, samtidig som vi prioriterer tiltak innen utdanning og arbeid, som er de viktigste faktorene for å utjevne sosiale forskjeller. Det er nettopp det som bidrar til å bekjempe ulikhet og sosiale forskjeller innen helse i Norge. Vi må gripe fatt i årsakene til at ulikhetene oppstår, ikke prøve å pynte på det i etterkant.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Tove Karoline Knutsen (A) [11:33:42]: Alf Prøysen hadde en morsom vise om Hilma som drev og filma, men det er ikke spesielt mye filming i dag å påstå at vi har et helt annet skatteopplegg i Arbeiderpartiet enn det regjeringen driver på med. Vi har til og med penger som vi har satt av til både frukt og grønt og et måltid i skolen.

Helseministeren nevner handlingsplanen for godt kosthold. Der står det veldig mye bra. Jeg siterer:

«Kosthold, mat og måltider har betydning for helse og trivsel og er en viktig del av hverdagen.»

Og så sier man – og det er også viktig – at et usunt kosthold er

«blant de viktigste risikofaktorene for sykdom og for tidlig død både i Norge og i resten av verden».

Det er som jeg skulle sagt det selv – strålende analyser. Det er bare én ting: I folkehelsehuset til regjeringen er det et stort rom med en stor elefant, og den elefanten heter «mangel på tiltak». Jeg spør igjen: Hvorfor vil ikke regjeringen komme med kraftfulle tiltak som kan gjøre noe med denne situasjonen, med tidlig innsats, gode måltider i skolen, i stedet for hele tida å lite på at alle kommuner gjør akkurat det som er bra?

Statsråd Bent Høie [11:34:53]: Vi har kraftfulle tiltak, tiltak som når hele befolkningen. Blant annet har vi et bredt samarbeid med alle dem som produserer og selger mat i Norge, som innebærer at salt, sukker og mettet fett blir redusert i de matvarene som kommer i kjøleskapene og brødsuffene til oss alle sammen. Vi bidrar også til økt salg av frukt, nøtter og fisk, som vi skal spise mer av.

Samtidig ser vi også at det som f.eks. er Arbeiderpartiets så kraftfulle tiltak, innebærer noen titalls millioner kroner for at en femti skoler skal forsøke med et skolemåltid i løpet av dagen. Det er faktisk ikke nødvendig med forslaget fra Arbeiderpartiet, for det er betydelig flere skoler som allerede er i gang med det under denne regjeringens politikk. De eksemplene som er i gang, og som prøves ut i de norske skolene i dag, er så gode at vi har en egen bank som fordeler dem ut slik at kommunene kan finne ulike måter å gjøre dette på. Det er ikke nødvendig med de forslagene som Arbeiderpartiet har kommet med, for dette er i gang allerede.

Tove Karoline Knutsen (A) [11:36:01]: Jeg kunne godt ha sagt masse om Arbeiderpartiets meget gode programforslag og om det vi har satt av i våre alternative budsjetter til en skolemåltid for alle barn. Skolen er jo en arena der alle barn treffes. Skal vi ha treffsikre tiltak på dette viktige feltet, må vi inn i skolen, og regjeringen må komme med egne tiltak, ikke bare lite på at kommunene gjør det riktige, for kommuner er forskjellige og har ulikt utgangspunkt.

Derfor spør jeg igjen: Hvorfor vil ikke helseministeren lytte til det folkehelseforskerne sier, at skal vi få dette til, må vi komme med kraftfulle, universelle tiltak i tillegg til dem som er eksplisitt målrettet mot høyrisikogrupper? Derfor spør jeg: Er det ikke slik at regjeringen kan tenkes å ha noen kroner mer enn det man har nå, som når alle barn – som altså forskerne råder oss til?

Statsråd Bent Høie [11:37:02]: En rekke av disse tiltakene når alle barn. 60 pst. av barna i skolen i dag har ikke tid nok til å spise den maten de enten får servert på skolen eller har med seg i matpakken. Det gjør vi nå noe med, nettopp fordi det er de grunnleggende utfordringene når det gjelder mat i skolen.

Det er ikke noen sammenheng mellom den retorikken Tove Karoline Knutsen bruker på dette området, og de alternative budsjettene som de selv legger fram. I Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2017 hadde de 66,7 mill. kr til en forsøksordning i et titall skoler med et skolemåltid i løpet av dagen. Det er ikke en universell ordning. Det er betydelig flere skoler enn det Arbeiderpartiet her foreslår, som er i gang med dette allerede. Her slår Arbeiderpartiet inn åpne dører.

Arbeiderpartiet prioriterer altså 66,7 mill. kr til dette samtidig som de har stemt for om lag 12 mrd. kr i skattelettelse. Så den retorikken som Arbeiderpartiet brukte i sitt innledende spørsmål her, kan betegnes som filming.

Spørsmål 3

Ketil Kjenseth (V) [11:38:20]:«En ekstern gransking viser at Helse Sør-Øst ikke har hatt kontroll med tilgangen til IT-arbeidere i utlandet og ikke med sporing av hva de har brukt tilgangene til. Ifølge PricewaterhouseCoopers er tilgangene av en slik karakter at de har eller vil kunne tilegne seg eller andre brukere administratorrettigheter på én eller flere servere. Det er ikke mulig å hindre at slike brukere får tilgang på helseinformasjon.

Kan statsråden garantere for at tilgangene ikke gir adgang til flere deler av eller hele Norsk Helsenetts pasientdata?»

Statsråd Bent Høie [11:39:10]: Jeg mottok 24. mai en foreløpig redegjørelse fra Helse Sør-Øst om den planlagte tjenesteutsettingen. PwCs foreløpige hovedkonklusjoner viser at Sykehuspartner ikke har hatt tilstrekkelig kontroll på tilgangsstyringen, og at de ikke har hatt tilstrekkelig sporbarhet på tilganger til helseopplysninger.

De fire helseregionene har separate IKT-infrastrukturer. Alle har informert om at verken interne eller eksterne brukere som har tilgang til infrastrukturen i Helse Sør-Øst, kan skaffe seg tilgang til servere med personsensitive data i andre helseregioner.

Statsforetaket Norsk Helsenett leverer tjenester til hele helse- og omsorgssektoren. Disse tjenestene knytter seg primært til meldingsutveksling. Innholdet i meldingene som blir sendt i helsenettet, krypteres hos avsender med mottakers identifikasjon, slik at det kun er rett mottaker som kan dekryptere og lese meldingene. Det er også her pasientopplysninger lagres, altså hos sykehusene, kommu-

nene, fastlegene osv. Meldingene blir aldri åpnet underveis i helsenettet.

Norsk Helsenett har informert om at et helsenett er organisert slik at brukere i en virksomhet, selv med utvidede rettigheter, ikke kan ta seg inn i en annen virksomhet, f.eks. en annen helseregion, kommune, fastlege osv. I tillegg skal hver enkelt virksomhet som oppbevarer helseopplysninger, ha egne sikkerhetsmekanismer som hindrer at uvedkommende får tilgang til informasjonen. Saken om tjenesteutsetting i Helse Sør-Øst har lært oss at det er vanskelig å få absolutte garantier for informasjonssikkerhet i systemer som er koblet til internett. Dette gjelder for så vidt for alle samfunnssektorer og også for annen infrastruktur enn IKT. Jeg oppfatter at det kritiske punktet for all sikkerhet – også informasjonssikkerhet – ligger i krysningsfeltet mellom de tekniske, avtalemessige og juridiske sikkerhetsmekanismene og i atferden til de aktørene som til enhver tid har ansvaret for pasientopplysninger og tilgangssystemer til slike opplysninger.

Mandag 29. mai møtte jeg alle styrene og den administrative ledelsen i de fire helseregionene. Jeg la vekt på betydningen av at de regionale helseforetakene lærer av hverandres erfaringer og utvikler bedre løsninger i fremtiden. Det er viktig at alle nå går igjennom egne systemer og rutiner knyttet til tilgangsstyring. Jeg har også forstått at Norsk Helsenett på eget initiativ ønsker å se på sin virksomhet basert på de samme erfaringene.

Ketil Kjenseth (V) [11:41:38]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg håper inderlig det er som statsråden sier, at det er separate dataservere i de fire helseforetakene, men det er jo også slik at Norsk Helsenett henter dataene fra de enkelte sykehusforetakenes servere, så det er en forbindelse her. Og det er det spørsmålet handler om – om ruter-tilgangene til serverne i Helse Sør-Øst også kan gi en lettere tilgang til å komme seg igjennom de eventuelle brannmurene som er der.

I åtte måneder har direktøren i Helse Sør-Øst forsvart avtalen med HP og sagt at det ikke er mulig å komme i kontakt med pasientdata gjennom IKT-drift fra utlandet. PwC har brukt 14 dager på å lage en lang rapport, men de har brukt kortest tid på å fastslå at den muligheten er helt åpenbar. (Presidenten klubber.) Det er vanskelig å ha tillit til at det er kompetanse ... (Presidenten klubber.)

Presidenten: Presidenten ber om at taletiden respekteres.

Statsråd Bent Høie [11:43:03]: Jeg er enig med representanten i at den rapporten som kom fra PwC, er svært alvorlig. Den avdekker at det ikke har vært tilstrekkelig kontroll i den fasen som Helse Sør-Øst og Sykehuspartner nå har vært inne i. Jeg vil likevel understreke at denne virksomhetsoverføringen ikke er gjennomført. Den fasen som det her er snakk om, er planleggingsdelen av dette.

Jeg mener at denne rapporten også reiser problemstillinger som gjør at jeg har valgt å si at vi skal sette i gang et nasjonalt arbeid på dette, et oppdrag som kommer til å bli gitt Direktoratet for e-helse, der også alle andre viktige sentrale kompetansmiljøer, inkludert de ansattes organisasjoner og tillitsvalgte, vil bli tatt med for å sikre oss at vi får utviklet en bedre felles forståelse for hva som skal være

riktige krav på dette området når det gjelder ekstern tilgang for leverandører.

Ketil Kjenseth (V) [11:44:11]: Tilbake til de åtte månedene. Direktøren har jo hatt åtte måneder og sikkert mer enn det også før kontrakten ble inngått i september i fjor. Hun har fortsatt i åtte måneder å forsvare at dette ikke var mulig. Det neste spørsmålet er jo om Helse- og omsorgsdepartementet ikke sitter på en kompetanse. Alle disse bekymringsmeldingene handler jo om denne muligheten, som på 14 dager er veldig avklart, at man får tilgang til pasientdata når man får tilgang til å drifte dataservere. Finnes ikke den kompetansen i Helse- og omsorgsdepartementet som PricewaterhouseCoopers brukte kanskje én av de 14 dagene på å fastslå? Til og med Pensjonistforbundet sendte inn bekymringsmelding. Det skulle ikke være så vanskelig å forstå at dette var en mulighet. Hva vil statsråden gjøre for å sikre at den kompetansen finnes i departementet?

Statsråd Bent Høie [11:45:12]: For det første er det viktig å understreke at ansvaret for denne typen avtaler, for IKT-infrastrukturen og for at lover, regler og sikkerhetsmekanismer følges, ikke er noe som kan skyves oppover i systemet. Det er det helseregionene og de enkelte virksomhetene som har ansvaret for. Derfor er det ikke sånn at Helse- og omsorgsdepartementet har behandlet den typen spørsmål. Det er det styret i Helse Sør-Øst som har ansvaret for.

Jeg har fått en rekke spørsmål fra kontroll- og konstitusjonskomiteen som går inn på mange av de problemstillingene som representanten her trekker opp. Det svaret vil bli gitt 1. juni, altså i morgen.

Spørsmål 4

Freddy de Ruiten (A) [11:46:21]: «Det jobbes med å starte en ny folkehøgskole på Evje. Skolen vil hjelpe ungdom som sliter med overvekt, til livsmestring og endring av livsstil. Det vil også forebygge utenforskap. Etterspørselen etter et slikt tilbud er stor. Det foreligger en rekke helsefaglige anbefalinger av tilbudet. Dette vil kunne hjelpe den enkelte og føre til store besparelser for samfunnet. Skolen har bred politisk støtte lokalt og regionalt.

Hvordan kan statsråden bidra til at dette viktige tilbudet på Evje kan komme i gang så raskt som mulig?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:47:01]: Det er veldig spennende, det de planlegger å holde på med på Evje – ved siden av å være en folkehøgskole, som er et viktig supplement til resten av utdanningssystemet vårt. Både folkehelse, livsmestring og overvekt er klare og store samfunnsproblemer.

I dag har vi 79 folkehøgskoler spredt over hele landet. I løpet av denne perioden har vi godkjent to nye folkehøgskoler, Kristiansand Folkehøgskole og Skap Kreativ Folkehøgskole.

Systemet er slik – og det har det vært veldig lenge – at folkehøgskoleloven ikke er en rettighetslov. Den fastsetter noen vilkår som må være oppfylt for at en folkehøgskole skal kunne godkjennes. I tillegg til at en søker oppfyller

alle disse vilkårene for godkjenning, må det prioriteres midler i statsbudsjettet til en ny skole.

Den 1. april året før oppstart er søknadsfristen. Folkehøgskolen Helse ved Evjeklinikken AS søkte første gang om godkjenning våren 2016. Da var det ikke satt av midler til ny folkehøgskole i statsbudsjettet. Jeg er kjent med at Folkehøgskolen Helse ved Evjeklinikken AS ikke fornyet sin søknad innen fristen 1. april 2017, men det betyr ikke nødvendigvis at de ikke fortsatt ønsker å starte opp.

Som sagt mener jeg at det er et veldig fint initiativ – det høres ut som en godt planlagt skole. Men det er rett og slett opp til budsjettprosessene om man får den godkjent eller ikke, på det tidspunktet man ønsker.

Freddy de Ruiter (A) [11:48:25]: Jeg er glad for at statsråden ikke lukker døra, at han holder den litt på gløtt – i hvert fall slik jeg tolker statsråden her – at en peker på at dette er et viktig supplement, at det vil berike bredden i utdanningstilbudet vårt, og at det er spennende, men at det er et system som er litt utfordrende i så måte. Men det har jo vært gjort tidligere, og det vil absolutt være hensiktsmessig å prioritere midler til dette. Det mener i hvert fall undertegnede. Ikke minst bør det i hvert fall ikke være noe argument at det har kommet noen flere folkehøgskoler på Sørlandet. Jeg tenker at det må være det folkehøgskolene har å tilby, som må stå i sentrum.

Spørsmålet er: Hvordan ser statsråden for seg prosessen videre for å muliggjøre nettopp et slikt viktig supplement?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:49:20]: Jeg er enig med representanten de Ruiter i at det at det er mange folkehøgskoler på Sørlandet, ikke er noe argument i seg selv. Det er tilfeldig at de to skolene som har fått penger i denne perioden, ligger på Sørlandet.

Det jeg vil anbefale skolen, er å sende en søknad hvert år, formelt. Som sagt er det ikke slik at vi godkjenner søknadene, i den betydningen at dette er ikke friskoler. Det er ikke slik at hvis man får godkjent søknaden, får man starte opp. Man oppfyller kriteriene som må til for å starte en folkehøgskole, og så kommer det an på budsjettet, rett og slett. Jeg vil anbefale at man fortsetter å sende inn søknad innen aprilfristen hvert eneste år, og så må man som alle andre vise at man har en god sak, og vente og se på statsbudsjettet som regjeringen legger frem. Det er Stortinget som i siste instans avgjør hva som skal få støtte eller ikke.

Freddy de Ruiter (A) [11:50:13]: Jeg håper at en kan få til en realisering raskt.

Skolen har bred støtte, både politisk og faglig. Regnestykkene tilsier at hvis bare 2 av 100 av disse ungdommene kommer seg ut i inntektsgivende arbeid og blir der til pensjonsalder, har en finansiert tilskuddet til denne skolen. Det viser jo et samfunnsøkonomisk regnestykke som absolutt er spennende.

Det jeg har lyst til å avslutte med, er å utfordre statsråden: Kunne han tenkt seg i hvert fall å ta en prat med helseministeren, eventuelt arbeidsministeren, nettopp for å drøfte f.eks. denne skolen og se om det er noen muligheter for å få litt fortgang i dette – i hvert fall drøfte de samfunnsøkonomiske og helsemessige gevinstene som kan ligge i å satse nettopp på denne type skoler?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:51:12]: Jeg tror ikke jeg kan love et eget møte bare om denne skolen. Men som jeg sa: Folkehelse, livsmestring og livsstilssykdommer ligger i kjernen av mye av det regjeringen har jobbet med, og som vi også har jobbet med i skolen. I de nye læreplanene blir folkehelse og livsmestring et av de fagovergrepene temaene som skal gå igjen i flere fag i skolen i årene fremover. Så jeg kan absolutt forhøre meg med helseministeren og arbeidsministeren, f.eks., eller med andre som er relevante, om hvordan de ser på denne folkehøgskolen.

Spørsmål 5

Arild Grande (A) [11:52:06]: «Etter en vår med barnehageopprør avviste Stortinget i fjor regjeringens forslag om å innføre språknorm i barnehagen, og statsråden uttalte flere ganger at forslagene hans var misforstått, og at Høyre ville bevare den frie leken i barnehagen. I Oslo går Høyre nå inn for tydelige ferdighetsmål, mer formell lek og mer planlagte aktiviteter med klare mål for hva barna skal sitte igjen med.

Hva mener statsråden om at Høyre vil innskrenke mulighetene for barns frie lek i barnehagene?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:52:38]: Først en liten korleksjon til representanten Grande. Det var en veiledende språknorm vi gikk inn for, ikke en språknorm.

Fasiten for hva regjeringen ønsker, er at vi har lagt frem en ny rammeplan for barnehagene. Fra første stund sa jeg klart ifra om at jeg er ikke tilhenger av, og regjeringen er ikke tilhenger av, å ha individuelle ferdighetsmål i barnehagen, slik som vi har bygd opp i skolen vår. Jeg mener barnehagen er en læringsarena og det første steget på utdanningssamfunnets stige, men barnehagen skal ikke bli en skole. Læring i barnehagen må foregå på barns og barnehagens premisser, og det gjenspeiles for øvrig i mitt partis politikk.

Derimot forstår jeg ikke representantens skepsis til mer planlagte aktiviteter med klare mål for hva barn skal sitte igjen med, eller til mer formell lek. Fri lek er veldig viktig i barnehagen, og det meste av barnehagedagen vil så å si alltid måtte inneholde fri lek. Barn lærer mye av å leke helt selv. Men Stortinget med representanten Grandes parti har bedt regjeringen om å styrke språkarbeidet i barnehagene, f.eks. Det er mye språkarbeid i fri lek, men det kan innebære noe mer formell lek: å leke noe de voksne har tilrettelagt. Det kan også innebære mer planlagte aktiviteter med klare mål for hva barna som gruppe skal sitte igjen med, eller hva man ønsker med aktiviteten. Det er noe ganske annet enn individuelle kompetansemål eller individuelle læringsmål, slik som vi har i skolen, enn si å begynne å måle det.

Så har jeg ikke i detalj gått inn og sett på hva Oslo Høyre har foreslått i Oslo bystyre, rett og slett fordi jeg er statsråd og forholder meg til Stortinget, men jeg har fått med meg ambisjonen, nemlig at alle barn bør lære norsk før de begynner på skolen. Det er en ambisjon jeg stiller meg 100 pst. bak, og som jeg antar at representanten Grande deler.

Arild Grande (A) [11:54:38]: Vi kan godt ta fatt i det som er statsrådets eget ansvar. Det er en kjensgjerning at etter at statsråden la fram sin barnehagemelding i fjor, ble det et opprør i hele barnehagesektoren, nettopp fordi man fryktet kravet om språknorm – veiledende eller gjeldende – ferdighetsmål, krav om mer dokumentasjon i barnehagen, og vi så at både foreldre og ansatte ga uttrykk for stor bekymring for hvilken utvikling barnehagen tar.

Statsråden har selv uttalt at fri lek er viktig, men for at fri lek også skal bli læring, trenger vi voksne til å tilrettelegge. Det er vanskelig å tolke på annen måte enn at leken ikke har noen særlig egenverdi, men at dens formål er læring. Mener statsråden at fri lek i barnehagen har det formålet at det skal bli læring ut av det, eller anerkjenner han barns rett til å leke for lekens egen skyld?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:55:38]: Lekens formål er lek. Lek har en egenverdi. Så har den den ekstra fordelene med seg at man gjennom å leke – da snakker jeg om å leke helt fritt – også lærer veldig mye. Man lærer f.eks. å forholde seg til andre barn, man kan lære om naturen og om rollemønstre, man kan lære språk. Veldig mye av dette ligger i den frie leken.

Når jeg snakker om at de barnehageansatte – som vi for øvrig ønsker flere av, vi styrker nå pedagognormen i barnehagen og sender på høring et forslag om bemanningsnorm – også der har en rolle, er det fordi at også i den frie leken kan det av og til være at erfarne barnehageansatte med tung og solid utdanning er nødt til å gå inn og sikre at alle kan være med. Det er ikke gitt at hvis barna alltid får holde på helt selv, uten at f.eks. voksne av og til bidrar til at alle får være med, eller at alle forstår kodene i leken, så vil det være et gode. Men barnehagen skal ha masse rom for fri lek, og også rom for lek og læring.

Arild Grande (A) [11:56:42]: Vi er helt enige om at selvsagt skal det ligge mye læring i barnehagen, og at det ligger mye læring i den frie leken. Samtidig er det slik at de aller fleste som kan noe om dette, fra forskerhold og fra de ansatte i barnehagen, mener at skal man få til god læring i barnehagen, skjer det først og fremst ved å øke kompetansen blant de ansatte, og ikke minst ved å øke andelen pedagoger.

Da Arbeiderpartiet i spissen tok over etter 18 år med høyrestyre i Oslo, var Oslo den storkommunen i landet med dårligst kompetanse i barnehagen. Nå øker det nye byrådet til 50 pst. barnehagelærere og 25 pst. fagarbeidere, og de bygger 3 000 flere barnehageplasser fram mot 2019, tre ganger mer enn det Høyre gjorde. De har ikke tid til å vente på kunnskapsministeren, som altfor lenge har nølt og har måttet bli dratt etter håret av Stortinget for å få på plass en pedagognorm. Hvorfor har det arbeidet tatt så lang tid?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:57:40]: Det har ikke tatt lengre tid enn det Stortinget har bedt om. Stortinget har med representanten Grandes parti bedt meg om å *vurdere*. Representanten Grande kan jo selv redegjøre for hvor mye penger som lå inne til en forsterket pedagognorm i Arbeiderpartiets alternative budsjetter i denne perioden.

Helårseffekten i 2018 – der sa jeg galt til representanten Grande forrige gang vi hadde en replikkveksling om dette – er 400 mill. kr til flere barnehagelærere, og pengene

kommer allerede fra høsten av. Det betyr at kommunene og private barnehager må heve dagens pedagognorm, som i praksis ligger på 37–38 pst. og opp til 44 pst. Når vi i løpet av denne perioden har tredoblet pengene som går til kvalitet og innhold i barnehagen, er det nettopp fordi det er det vi prioriterer. For øvrig vil jeg anbefale representanten Grande å se på andre kommuner, og også se på om Arbeiderpartiet – Norges største ordførerparti – fyller normen på 50 pst. i alle kommunene de styrer og har styrt lenge.

Spørsmål 6

Ingvild Kjerkol (A) [11:58:58]: «I Fremskrittspartiets program kan vi lese at regjeringspartiet går til valg på å innføre 'fri etableringsrett for private skoler', at privatskoler skal få «100 pst. tilskudd», samt 'innføre en finansieringsmodell der pengene følger eleven'.

Dersom dette blir gjennomført, hvilke konsekvenser mener statsråden dette vil medføre generelt og for distriktene spesielt?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:59:28]: Jeg er ikke for Fremskrittspartiets modell, det er heller ikke det partiet jeg representerer, og det er heller ikke regjeringens politikk. Regjeringens politikk, som jo er det statsråden blir kalt inn til Stortinget for å svare for, kom veldig tydelig frem i friskoleloven i 2015, hvor vi laget en friskolelov som befestet prinsippet om at vi skal ha ikke-kommersielle friskoler – faktisk styrket det prinsippet – men samtidig løste opp i noe av den rigiditeten i den gamle friskoleloven som gjorde at man f.eks. kunne starte religiøse friskoler, men man kunne ikke starte skoler med en bestemt faglig profil, enn si private yrkesfagskoler.

Når det gjelder tilskuddssatsen, har det flere sider ved seg. I dag er den på 85 pst. Det betyr at elevene må betale de siste 15 pst. For øvrig får heller ikke friskoler penger for kapital – type bygninger og sånt.

Så det å ha 100 pst. finansiering, selv om ikke Høyre har det i sitt program, og det heller ikke er regjeringens politikk, rett og slett fordi det koster veldig mye, vil i praksis innebære at elevene slipper å betale for friskoler. At det skulle være et veldig urettferdig prinsipp, eller noe man går i fakkeltog mot, har jeg litt vanskeligheter med å se.

Ingvild Kjerkol (A) [12:00:49]: Takk til statsråden for et svar som veldig tydelig avlyser Fremskrittspartiets skolepolitikk.

Det er ikke veldig lenge igjen til valget, og selv om statsråden tar ansvar for sin regjering og sitt ansvarsområde nå, regner jeg med at han også har planer for norsk skole lenger enn til 12. september. Og for veldig mange er dette viktige spørsmål.

Selv kommer jeg fra Trøndelag, som skal samles straks over valget til én stor region, og ha ansvar for videregående opplæring både i en storby og et omland, og det at Høyre så tydelig avlyser sin regjeringpartners skolepolitikk, vil nok oppleves som en grei avklaring fram mot valget.

Jeg har bare lyst til å spørre statsråden: Kan vi være trygge på at dette er forhandlinger statsråden vil vinne fram med?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:01:48]: Representanten kan være trygg på at statsråden – jeg, altså – ikke kommer til å sitte i de forhandlingene, og jeg er helt sikker på at representanten vet, fra et liv i politikken, at det ikke er slik at alle forhandler på sitt område. Det er heller ikke sånn at jeg avlyser Fremskrittspartiets politikk. Det har jeg ingen makt eller myndighet til. Jeg sier rett og slett hva som er regjeringens politikk, jeg sier at vi fikk en ny friskolelov i 2015, som Fremskrittspartiet også stemte for, og jeg sier hva som er Høyres politikk. Det må jo være greit å gjøre.

Så vil nok den store diskusjonen rundt friskoleloven i neste periode, realistisk sett, bli om Arbeiderpartiet får gjennomslag for den venstrevidringen de har foretatt i friskolepolitikken. Arbeiderpartiet har jo tidligere stått på et friskoleforlik, men ønsker nå å innføre en lokal vetorett for kommuner og fylker mot friskoler, noe som f.eks. vil gjøre livet veldig vanskelig for dem som nå ønsker å starte en kristen friskole. Da er det helt avhengig av hvilket flertall som er i kommunestyret, noe som bryter ganske grunnleggende med tanken om at selv om kommunenes mening skal tillegges vekt, er det også sånn at man skal ha en mulighet til reelt sett å starte et supplement til den offentlige skolen.

Ingvild Kjerkol (A) [12:02:55]: Det var en ganske fremmed tolkning fra statsråden knyttet til hva det innebærer å gi skoleeier en mulighet til å planlegge godt for alle elevene man har ansvar for.

Hvis jeg skal fortsette med Trøndelag som det gode eksempelet, er det der kristne videregående skoler som fungerer veldig godt sammen med fylkeskommunens samlede portefølje, og det vil de fortsatt gjøre med den friskoleloven som Arbeiderpartiet stiller seg bak.

Så går man selvsagt til valg for å kjempe gjennom programformuleringene. Det gjør vi i Arbeiderpartiet. Vi ønsker å bruke de store pengene på eldre og skole, ikke på de skattekuttene denne regjeringen målbærer som sin viktigste prioritet. Og jeg vil bare si at så tydelig som statsråden var nå, går det vel ikke an å oppfatte på annen måte enn at Fremskrittspartiet ikke vil nå fram med sin skolepolitikk i en fortsatt regjering med de to partiene vi har i dag.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:03:57]: Jeg skjønner at representanten har veldig lyst til å trekke en konklusjon. Det er jo sånn at hvis det skulle vise seg at Fremskrittspartiet får 25 pst. ved valget og Høyre får 10 pst., vil det påvirke forhandlingene etter valget. Jeg mener at Høyres friskolepolitikk er veldig klok og veldig god, jeg mener at det er den folk burde stemme på, og at den er bedre enn både det Fremskrittspartiet har i sitt program, og det Arbeiderpartiet har i sitt program, men det går ikke an å stå i en spørretime, som statsråd, og avlyse andre partiers politikk. Det går det ikke an å gjøre. Men jeg tror vel – og nå tror jeg ikke jeg tar munnen for full – heller ikke dette er det Fremskrittspartiet kommer til å prioritere høyest i nye regjeringsforhandlinger.

For øvrig sa representanten at jeg avlyste Fremskrittspartiets skolepolitikk. Jeg verken avlyser Fremskrittspartiets skolepolitikk eller tror at friskolene er hele Fremskrittspartiets skolepolitikk. Det er og blir en relativt liten del av den samlede skolepolitikken i Norge.

Spørsmål 7

Eirin Sund (A) [12:05:05]: «Mener statsråden at det er mulig å teste og kontrollere seg til gode resultater i skolen?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:05:15]: Nei.

Eirin Sund (A) [12:05:17]: Ja, det var jo et kort og greit svar. Jeg vil gjerne følge opp, for det er ikke det statsråden og regjeringen følger i praksis, dette nei-et.

Da Stortinget i 2015 behandlet forslag om å styrke svømmeferdighetene hos barn og unge, foreslo Arbeiderpartiet at skoleeier ikke skal kunne avslutte svømmeopplæringen for alle som hadde forutsetning for det, hadde lært å svømme. Det var den gang regjeringspartiene imot, og i stedet for å fortsette svømmeopplæringen, har regjeringen innført en ferdighetsprøve i svømming. Tror statsråden at en test er tilstrekkelig til å sikre at alle elever lærer å svømme, og at kommunene har ressurser til å sikre dette?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:05:57]: Svaret er også denne gangen nei, men jeg vil gjerne legge til litt mer.

Jeg er enig i at det er et veldig besnærende prinsipp å tenke at man ikke skal slippe noen elever ut av skolen før de har lært alt de skal. Egentlig er det det prinsippet vi legger til grunn og burde legge til grunn, i absolutt alle fag, ikke bare svømming.

Når det gjelder svømming, har man til forskjell fra – uten å nevne navn – tidligere regjeringer faktisk gjort noe i denne perioden. Det er ikke sånn at vår politikk for å styrke svømmefaget har vært å innføre en test. Det har vært å endre kompetansemålet slik at det ble tydelig hva elevene skal lære. Det har vært å innføre stimuleringsmidler, særlig sammen med Venstre som pådriver, for at barnehagebarn skal få mulighet til svømmeopplæring. Og det har vært en ekstra tilskuddsordning slik at de som ikke har kommet til/vært i Norge når svømmeundervisningen har vært, skal få mulighet til å ta igjen svømmeundervisningen senere.

Alt dette legger press på kommunene for å gjøre den jobben de alltid har skullet gjøre, nemlig lære barna å svømme. Spør man svømmemiljøet i Norge, vil de si at dette har gjort en forskjell, og de har bedt om det i mange år.

Eirin Sund (A) [12:07:01]: Arbeiderpartiet er ikke mot verken å teste eller å kontrollere, men Arbeiderpartiet er av den klare oppfatning at for at kommunene skal kunne gi det tjenestetilbudet de skal, er kommuneøkonomien det viktigste redskapet. TV 2 har vist at pengene som Kristelig Folkeparti har fått gjennomslag for å bevilge til flere lærere i 1.–4. klasse, bare har ført til flere lærere og mindre gruppestørrelse i rundt halvparten av kommunene. Kommunene rapporterer allerede detaljert på lærertetthet og gruppestørrelse. Likevel innfører regjeringen ytterligere rapportering om lærertettheten på de første klassetrinnene. Mener statsråden at det er manglende rapportering – og ikke svak kommuneøkonomi – som er problemet kommunene har med å klare å dekke de lovpålagte opp-

gavene, som gjør at halvparten av dem ikke bruker midlene slik de var ment?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:07:50]: Veksten i de frie inntektene har vært høyere i denne perioden enn i den rød-grønne perioden. I fjor var det et rekordår for norske kommuner. Det skyldes både en god kommuneøkonomi og andre faktorer. Representanten nevner en reportasje i TV 2 som viser at midlene som vi har bevilget, 1,3 mrd. kr, sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, til flere lærere på 1.–4. trinn, ikke i alle kommuner har ført til flere lærere. Men TV 2 hadde også en annen reportasje som viste at i veldig mange av kommunene som Arbeiderpartiet styrer – Norges største ordførerparti – hadde de åpenbart ikke hørt på partileder Jonas Gahr Støre, som i valgkampen i 2015 sa at lese-, skrive- og regneargienten til Arbeiderpartiet skulle gjennomføres ved å ansette flere lærere. Da har man ikke bare ikke-lyttet til sin egen partileder, men man har heller ikke benyttet sjansen når det borgerlige stortingsflertallet har gitt øremerkede midler til nettopp flere lærere på 1.–4. trinn. Så her mener jeg det er flere som burde ta ansvar for eget hus.

Spørsmål 8

Ruth Grung (A) [12:09:04]: «Hvordan mener statsråden at fylkeskommunene skal kunne drive god dimensjonering av yrkesfagutdanningene når private yrkesfagskoler ikke har noen plikt til å koordinere med fylket rundt dem?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:09:18]: La meg starte med å slå fast at det store flertallet av norske elever går i offentlige skoler i dag, og slik kommer det også til å være i fremtiden. Samtidig er regjeringen opptatt av at den enkelte også skal ha mulighet til å velge alternativer til den offentlige skolen. En av forskjellene med den nye friskoleloven er at de alternativene ikke bare behøver å være religiøse eller pedagogiske alternativer, men at det også åpnes for private yrkesfaglige skoler. De skal gi en opplæring som er jevn god med opplæringen i offentlig skole. De skal føre til den samme sluttkompetansen, selvfølgelig. Og vårt utgangspunkt er at vi kan og bør slippe til aktører og bransjer som kan gi et positivt bidrag til utviklingen av fag- og yrkesopplæringen.

Det er skjønsmessig godkjenning etter friskoleloven. Det gis ikke godkjenning dersom det fører til negative konsekvenser for vertskommunen eller vertsfylket. Hva det vil innebære, er selvfølgelig en skjønsmessig vurdering, men det er en viktig begrensning som sikrer at den lokale skolestrukturen ikke blir skadelidende. Det innebærer også at frittstående tilbud – også yrkesfaglige skoler – skal være et supplement til det offentlige.

Dagens godkjenningsordning er en videreføring, den er altså helt lik den praksisen som gjaldt under den tidligere friskoleloven. Den eneste forskjellen er at man nå tillater å ha også private yrkesfagskoler. Jeg mener at det er en rimelig balanse, hvor vi på den ene siden ønsker å slippe til flere typer friskoler, og på den andre siden også tar hensyn til vertsfylket og kommunene, hvis det er relevant. På den

måten får vi rett og slett utdannet flere av de fagarbeiderne vi trenger.

Ruth Grung (A) [12:11:08]: Arbeiderpartiet synes det er veldig bra med positive initiativ, ikke minst i form av samarbeid med private aktører som skal bruke mange av dem vi utdanner. Men situasjonen er den at statsråden har godkjent 60 plasser på byggeteknikk i Hordaland. Det skjedde mot rådene fra fylkeskommunen og mot rådet fra hans eget fagdepartement. 60 plasser er et betydelig antall plasser totalt sett. Entreprenørene har ett fag, betongfag, men det skal også rekrutteres murere, stillasbyggere og tømrere. Det betyr at fylkeskommunen ikke har mulighet til å dimensjonere, for da tar de alle de elevene som kanskje ville gått den veien, og i tillegg skal det være gratis – det påstås i alle fall at det skal være det.

Ser ikke ministeren at det blir utfordrende, både fordi ungdommen skal velge, for konsekvensen kan godt bli at fylket må redusere sine tilbud, i og med at de private tar hele potten, og fordi næringslivet – utenom entreprenørene – ikke får tilgang på fagfolk når en privat skole ikke må dimensjonere, slik som en må i resten av fylket?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:12:17]: Jeg er enig i at fylkene burde dimensjonere utdanningene sine. Og for å være helt ærlig er ikke problemet at de fleste fylker jobber for mye med dimensjonering av utdanningene sine, men snarere at de gjør det altfor lite. Hordaland har i mange år vært et veldig godt yrkesfagfylke, et godt lærlingfylke også, så det tyder vel på at de kanskje har vært litt flinkere enn andre.

Gjennom behandlingen i Kunnskapsdepartementet ble antallet godkjente plasser trukket ned, nettopp fordi fylket hadde innvendinger. Men verken i denne eller i forrige friskolelov har det vært en vetorett for fylket. Hvorvidt det er riktig at dette vil få så store negative konsekvenser for dimensjoneringen i fylket at man ikke burde tillate en friskole, er en vurdering som departementet gjør på et faglig grunnlag. Det betyr i praksis at spørsmålet her ikke er om man skal tillate friskoler, for det er også Arbeiderpartiet for, men om man ønsker private yrkesfaglige skoler – noe Arbeiderpartiet er imot.

Ruth Grung (A) [12:13:24]: Problemstillingen her handler om det store samfunnsoppdraget som fylkeskommunen har, nemlig å gi et tilbud til samtlige ungdommer og å ha mulighet til å styre det. Statsråden velger her å overstyre den kompetansen og den kunnskapen som finnes lokalt, med tanke på behovet for tilgang på arbeidskraft som næringslivet – tømrerbedrifter, murerbedrifter, stillasbedrifter osv. – har. I tillegg er kanskje det mest utfordrende å få de ungdommene som sliter på skolen, til å få gjennomført skolegangen.

Når 10 pst. av skoleplassene, som f.eks. i Hordaland fylkeskommune, er overlatt til private, som ikke må dimensjonere, verken når andelen ungdommer går opp, eller når den går ned, og de mest utfordrende elevene ofte går til yrkesfag, ser ikke ministeren noen grense for hva som er forsvarlig når det gjelder antallet private skoleplasser for en fylkeskommune, som har det helhetlige ansvaret?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:14:24]: Jo, det vil det være. Det vil være en grense, og det er nettopp det

som ligger i lovverket, og som også lå i forrige lovverk, at hvis fylket sier dette gjør det umulig for dem å dimensjonere, eller det eventuelt betyr at de må legge ned egne klasser eller skoler eller noe slikt, så vil det sannsynligvis gi det utslag at en skole ikke vil få godkjennelse, hvis det er en vurdering som etter departementets faglige vurdering står seg.

Men problemstillingen her er jo at noen ønsker å starte en yrkesfaglig skole. Det er bransjen selv – bl.a. entreprenører – som står bak. De ønsker å gjøre det fordi de ønsker å utdanne fagfolk, og de mener at det offentlige ikke gir dem alt det de trenger. Da er det helt grunnleggende spørsmålet: Skal vi ha det slik som det var med den forrige friskoleloven, hvor det i praksis var forbudt å starte private yrkesfaglige skoler, eller ønsker vi en friskolelov hvor det – innenfor det samme regelverket – også er en mulighet til å utdanne folk innenfor yrkesfag og til å bli lærling, ikke bare innenfor studieforberedende?

Spørsmål 9

Stein Erik Lauvås (A) [12:15:38]: Jeg vil stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Mener statsråden at lærertetthet har stor betydning for elevenes læring, og er et viktig tiltak i skolen?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:15:49]: Lærertetthet har selvfølgelig betydning, hvis ikke kunne vi hatt klasser på 500 eller 100 elever – eller 50 elever. Så det er jo ikke spørsmålet i Norge. Spørsmålet i Norge er: Vil det å bruke penger på ekstra lærere – og da konkret er det vel mindre klasser man er opptatt av – ha en effekt som står seg, gitt hvor dyrt tiltaket er? Det er egentlig spørsmålet. Der er det sånn at hoveddelen av forskningen peker mot at det ikke gir noen stor faglig gevinst, i hvert fall ikke automatisk. Så er det noen forskningsrapporter som trekker i en annen retning. Det betyr at det regjeringen har lagt seg på, er at lærertetthet selvfølgelig har betydning. Vi ønsker å prioritere 1.–4. trinn, men vi er mest opptatt av to andre ting, nemlig at vi skal ha gode lærere, for gode lærere er viktigere enn mange lærere, og så er vi opptatt av hvordan de tusen lærerne – eller flere – som vi har bevilget penger til sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, brukes. Da mener jeg at det er en bedre bruk av de lærerstillingene f.eks. å lage grupper av lærere som driver intensivopplæring av de elevene som trenger det mest – for øvrig det Oslo nå har satt i gang, veldig bra – enn bare å bruke det på en reduksjon av klassestørrelse fra 20 til 15 eller fra 20 til 17.

Stein Erik Lauvås (A) [12:17:16]: Takk for svaret. Men statsråden selv står bak et opplegg for f.eks. kommuneøkonomien som viser at 10 av 18 Østfold-kommuner reelt sett får et kuttbudsjett fra regjeringen for 2017. De får altså ikke engang nok i starten til å dekke opp for lønns- og prisstigning. Om ikke lærertetthet er statsrådets første prioritering, så er i hvert fall kvalitet og oppgradering av lærere det. Med slike budsjett for størsteparten av Østfold-kommunene, for å ta det som et eksempel, hvordan mener han at det bidrar til at disse kommunene kan

sats på kvalitet i skolen, når statsråden heller prioriterer skatteuttak til dem med de aller største formuene i Norge?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:18:08]: Nå kjenner ikke jeg detaljene i kommuneopplegget for Østfold-kommunene, må jeg innrømme, men Østfold-kommunene har fått sin del av 1,2 mrd. kr som det borgerlige flertallet på Stortinget har bevilget øremerket til flere lærerstillinger på 1.–4. trinn. De har fått sin del av 1 mrd. kr til videreutdanning av lærere, og de har fått sin del av alle de andre store skolesatsingene som denne regjeringen og dette stortingsflertallet har stått for.

Så må jeg sende den samme utfordringen tilbake til representanten, for Østfold er et fylke hvor Arbeiderpartiet har mange ordførere. Man burde vel da også sjekke hvordan de lokale ordførerne har brukt de øremerkede midlene, om de har brukt dem på ekstra lærerstillinger ved siden av det de hadde tenkt å gjøre fra før, eller om de ikke har gjort det. Jonas Gahr Støre ga jo klar beskjed i valgkampen 2015 om at en såkalt garanti fra Arbeiderpartiet skulle oppfylles gjennom å ansette flere lærere. Tallene tyder på at det ikke er blitt gjort de fleste steder.

Stein Erik Lauvås (A) [12:19:12]: Det som er riktig, er at det hadde vært behov for betydelig flere Arbeiderparti-ordførere i Østfold enn det faktisk er. Det må vi sørge for å gjøre noe med. Men i Eidsberg kommune, hvor Høyre faktisk har ordføreren, som for øvrig er en bra mann, står ordføreren nå fram i Kommunal Rapport og sier økonomien er «krevende», så krevende at Eidsberg, med Høyre i spissen, altså måtte innføre eiendomsskatt fra i år. Og ordføreren sier videre:

«Vi hadde ikke nok handlingsrom til å gjøre kommunen så attraktiv og legge slik til rette for vekst som vi ønsket. Uten eiendomsskatt ville det nærmest blitt stillstand.»

Han avslutter med å si at kommunen ikke får nok drahjelp til å bryte kurvene.

Det er rene ord for pengene, det skal ordføreren i Eidsberg berømmes for. Hvordan mener statsråden at Eidsberg kan styrke kvaliteten i skolen med et slikt utgangspunkt i kommuneøkonomien? Er det mer skatteuttak i neste periode som skal til, eller er det andre tiltak som vil hjelpe til med kvalitet i skolen?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:20:17]: For det første antar jeg at Høyre-ordføreren i Eidsberg også er opptatt av at folk har arbeidsplasser. Jeg har ennå til gode å se den bedriften som nå på tampen av en tøff situasjon som Norge har gått gjennom, sier: Vet du hva, 15 mrd. i skatteøkning, som Arbeiderpartiet foreslår, 15 mrd. kr direkte inn mot folk flest, direkte inn mot arbeidsplassene våre som er eid av norske eiere, ikke utenlandske, det er oppskriften på å få flere arbeidsplasser. Det er mulig Arbeiderpartiet har en slik bedrift. Jeg har ennå til gode å møte en.

Så har Eidsberg også alle muligheter til å bruke 1,3 mrd. kr de har fått til flere lærerstillinger i 1.–4. trinn, på flere lærerstillinger. Dette er øremerkede midler som kommer fra flertallet. Når det gjelder videreutdanningssatsingen, er det store muligheter der. Så er det bare å si om kommuneøkonomien at veksten i de frie inntektene har vært større i denne perioden enn under de rød-grønne. I

fjor var det et rekordår i norske kommuner generelt. Det betyr jo ikke at enkeltkommuner ikke kan ha det vanskelig, men det er samtidig en god illustrasjon på forskjellen mellom Høyre og Arbeiderpartiet. Høyre tar eiendomsskatt hvis vi må, Arbeiderpartiet tar det fordi de kan.

Spørsmål 10

Truls Wickholm (A) [12:21:33]: Det var en interessant stempling av alle landets Arbeiderparti-ordførere. Men jeg skal stille statsråden spørsmål om noe annet:

«I Fremskrittspartiets program kan vi lese at regjeringspartiet går til valg på å gjennomføre at finansiering av utdanningssystemet i større grad må «åpnes for private aktører».

Kan statsråden garantere at dersom Høyre- og Fremskrittspartiet-regjeringen fortsetter, vil det ikke åpnes for reklamefinansiering i norsk skole, og at Fremskrittspartiet sine målsettinger ikke blir gjennomført?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:22:15]: Loven er veldig klar på at norsk skole skal være reklamefri, og slik skal det også fortsette.

Jeg er ikke medlem av Fremskrittspartiet og var ikke på deres landsmøte, så jeg har ikke sett konteksten dette står i. Jeg vet ikke hva «åpnes for private aktører» egentlig betyr. Men det er ikke aktuell politikk for meg å innføre Coca Cola-sponsing av skolepulver eller den type ting. Nå er det ikke helt fremmed for norsk skole at man har markedsaktører inne – Tine f.eks. – men det tror jeg vi lever greit med.

Truls Wickholm (A) [12:22:50]: Det er grunn til å bekymre seg for at skolene skal bli en arena for reklamefinansiering. Vi ser i sammenheng med tidligere spørsmål at mange kommuner opplever at de ikke får de pengene som skal til for at det strekker til i skolebudsjettene. Jeg tror for øvrig statsråden skal se på en pressemelding fra Gunn Marit Helgesen i KS om at denne gode økonomiske situasjonen for kommunene var en engangshendelse pga. omlegginger i skattesystemet, før han bruker det som svar igjen.

Det er sånn at andre Høyre-statsråder, som Kristin Clemet, tidligere har vært inne på at vi må kunne tåle noe reklame i norsk skole, til tross for at samarbeidsregjeringen den gangen hadde klare bestemmelser mot dette. Det er derfor vi bekymrer oss. Vi ser at pengene ikke strekker til. Men det er fint hvis statsråden igjen kan garantere at dette ikke blir aktuelt med en Høyre-Fremskrittsparti-regjering.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:23:52]: Ja, i den grad, som jeg sa i et tidligere resonnement. Før et valg er det alltid sånn at alt skal forhandles om osv. Men jeg har ikke registrert noen som ønsker at vi skal begynne med reklamefinansiering av norsk skole generelt.

Det kan være at problemstillingen da Kristin Clemet var statsråd, var om det skal være greit å dele ut disse skoledagbøkene eller gratismagasiner. Nå er det er mulig at ungdom ikke leser magasiner på papir lenger, så det er ikke noen problemstilling, men skal man ha lov til å dele ut en skoledagbok som er reklamefinansiert? Jeg tror ikke

det er veldig god ressursbruk å bruke masse tid og krefter og ressurser på å bekjempe den type ting. Men hovedprinsippet i loven står. Det er at norsk skole skal være reklamefri med de rimelige sunn fornuft-unntakene som det innebærer.

Det er helt riktig at en rekordsituasjon i norske kommuner skyldtes bl.a. endring i skattesystemet, men jeg har ennå til gode å høre Arbeiderpartiet tilbakevise at de frie inntektene er større i denne perioden.

Truls Wickholm (A) [12:24:59]: Jeg er veldig glad for at statsråden nå sier at vi ikke skal ha reklamefinansiering i norsk skole, og at det åpenbart ikke er snakk om gratis ting som på en måte er en del av skolens undervisning eller skolens opplegg. Jeg var heller ikke på Fremskrittspartiets landsmøte, men når man skriver at det åpnes for at private aktører kan være en del av finansieringen av norsk skole, regner jeg med at det skal forstås som å understøtte den ordinære driften av skolen. Så er det selvfølgelig hyggelig hvis noen vil gjøre det uten å få noe igjen for det. Det kan sikkert ha skjedd oppgjennom. Men jeg tror at hvis det skal legges inn som et nytt prinsipp, vil det nok være som en gjenytelse der man får betalt for det. Kan statsråden være enig i at det er en type ting som han og hans parti vil være garantist mot, og kan han si at det vil vi ikke tillate selv om Fremskrittspartiet har skrevet det i sitt program?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:26:05]: Jeg må bare si igjen at når det gjelder dette sitatet «åpnes for private aktører», er det ikke noen kontekst her. Jeg vet ikke hvilken sammenheng det står i, om det gjelder flere private skoler eller hva det er. Det er ikke mulig for meg å si noe om hva Fremskrittspartiet har ment med utgangspunkt i dette spørsmålet. Men jeg kan si mye om hva jeg mener. Der tror jeg representanten Wickholm og jeg er helt på linje.

Så er det verdt å ha med at vi ønsker jo også en sterk involvering fra næringsliv og arbeidsliv i skolen. Det er nok ikke så uvanlig som representanten Wickholm har inntrykk av, at næringsliv og arbeidsliv bidrar inn i skolen, uten å forvente noe direkte tilbake. For eksempel er det veldig mange bedrifter som donerer utstyr til yrkesfagprogrammer. De gjør det fordi de trenger faglært arbeidskraft og flere ansatte i fremtiden. De gjør det ikke fordi de skal få logoen sin på nistepakka til elevene.

Spørsmål 11

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Are Helseth til kunnskapsministeren, vil bli tatt opp av representanten Marianne Aasen.

Marianne Aasen (A) [12:27:13]: «Hvorfor mener statsråden det er en fornuftig prioritering å bruke 25 mrd. kroner i skatteuttak, først og fremst til de som har mest fra før, enn å innføre f.eks. makspris i SFO, norm for lærertetthet, digitalt utstyr til alle elevene og nok spesialpedagogiske ressurser?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:27:33]: Dette må vel kunne kalles et polemisk spørsmål – jeg tror det fyller selve definisjonen av et polemisk spørsmål.

La meg først svare at noe av det som kjennetegner denne regjeringen, er at vi har redusert skattene – for det har vi gjort, for å styrke norsk næringsliv, styrke arbeidsplassene og ikke minst sørge for at vi kan ha norske bedrifter på norske hender, istedenfor å måtte selge til utlendinger – samtidig som vi har satsset stort på ikke minst kunnskap og forskning. Vi har hatt en samlet realvekst i statlige bevilgninger til skolesektoren på 47,5 pst. i denne stortingsperioden. Dette er en mye større realvekst enn skattelettelsene er i prosent. Viktige årsaker til det er f.eks. stor satsing på videreutdanning, tilskuddet til flere lærere på 1.–4. trinn, på 1,3 mrd. kr, lærlingtilskuddet har økt, vi har innført ny naturfagtime, osv. Så har vi også tatt konkrete steg for å innføre f.eks. flere spesialpedagogiske ressurser. Akkurat nå har Aasens komité en melding til behandling hvor vi foreslår å lovfeste spesialpedagogisk kompetanse på barnetrinnet. Når det gjelder norm for lærertetthet – det kommer litt an på hvordan man vil gjøre det, om man vil ha Arbeiderpartiets ordning, som tillitsvalgte i Utdanningsforbundet vel har kalt bleik, og som det er litt vanskelig å vite hva innebærer, eller om man ønsker Kristelig Folkepartis og SVs ordning – er det noe som regjeringen ikke ønsker. Vi er ikke for en nasjonal norm for lærertetthet.

Når det gjelder digitalt utstyr til alle elever, kommer regjeringen med en digital strategi for skolen. Jeg svarer gjerne mer på det – det får jeg vel anledning til også i neste spørsmål.

Marianne Aasen (A) [12:29:32]: Jeg vil starte med å takke for svaret – polemisk eller ikke, men polemikk driver vi nå med i Stortinget, gjerne i spørretimen.

Etter å ha lest Høyres program for neste periode slår én ting meg: Da de gikk til valg forrige gang, var hovedresep-ten for norsk skole å etterutdanne flere lærere – man mente altså at lærerne var for dårlige. Ut fra programmet nå ser jeg at det er et tydelig løfte når det gjelder skatt – det skal bli lavere skatt, selv om vi vet at de skattelettelsene vi har hatt, knapt har skapt en arbeidsplass. Men hvis man går inn og ser på skoleprogrammet, er det snakk om å sikre, forsterke, legge bedre til rette – ganske ulne punkter om skolen. Hvordan kan statsråden forklare at skatteløftene er så klare, mens de er så omtrentlige på skole?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:30:32]: Det er fristende å si at jeg klarer ikke å se at skatteløftene våre er så klare. Hvis man ser på hvordan skatteløftene i Høyres program er formulert – jeg har ledet programkomiteen – er det heller ikke der en menyliste over alle skatter og avgifter som Høyre vil ha ned. Vi står for det vi alltid har stått for, nemlig at vi må ha et sunt skatte- og avgiftsnivå for å skape arbeidsplasser og for å gi folk handlingsrom og oppmuntre til arbeid osv. Men det mest konkrete, eller det viktige konkrete, vi sier om skatt, er at vi skal følge opp skattereformen, og det antar jeg at Arbeiderpartiet også er enig i at vi burde.

Så er det mye konkret på skole. Det er konkret, tidlig innsats, og der ligger detaljene til behandling i Stortinget akkurat nå, f. eks. lovforsterket plikt for kommunene til å gripe inn for de elevene som trenger det aller mest tidlig i skoleløpet, lovfesting av spesialpedagogisk kompetanse,

en helt ny ordning for å følge opp de kommunene som har vedvarende svake skolerresultater over tid. Alt dette står også beskrevet i programmet. Dessuten er det store utgiftsfor-slag, som f.eks. ny masterutdanning for lærere, som også vil slå inn i neste periode.

Marianne Aasen (A) [12:31:39]: Men skatten skal altså ned, så man er ikke fornøyd med skattelettelsen i denne perioden, selv om det ikke har ført til vekst i private arbeidsplasser overhodet.

Når det gjelder tidlig innsats, har nok Høyre og Arbeiderpartiet ganske like ambisjoner der, det tror jeg vi kan være enige om. Men det jeg setter spørsmålstejn ved da, er hvordan dette skal finansieres. Dette krever ekstra innsats, det holder ikke bare med å slå fast i lov dette med tidlig innsats og spesialundervisning osv., jf. tidligere spørsmål som er blitt tatt opp knyttet til skole og kommuneøkonomi. Så hvordan skal statsråden sikre at skattene skal ned? Og kommuneøkonomien, hva skjer med den? Det store spørsmålet er: Hvordan gjennomføre dette, tross vake og pene ord, som mange i denne salen bruker mye tid på?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:32:35]: Det skal gjennomføres ved at nesten alt handlingsrommet, eller i hvert fall store, store deler av det såkalte handlingsrommet, altså de nye, ekstra pengene vi har å bruke hvert år, går til å forbedre tjenestene i dette landet. Kunnskap og forskning er en veldig viktig prioritering blant dem. Selv om man av og til av Arbeiderpartiets retorikk får inntrykk av at alt går til skattelettelser, er det selvfølgelig ikke sånn. Bare veksten i skole i denne perioden illustrerer det veldig tydelig. Det er fullt mulig å gjøre begge deler, men det er klart at det forutsetter også at vi inn i de neste tiårene klarer å prioritere det som er viktigst. For regjeringen, for Høyre, har skole og forskning alltid vært en hovedsak, vi har alltid prioritert det. Men det betyr også at vi må være tøffe i prioriteringene. Vi må modernisere offentlig sektor. Vi kan ikke si nei til alle moderniseringsforsøk og alle moderniseringer, som noen partier ønsker. Vi kan ikke reversere, vi må fortsette å fornye, forbedre og forenkle.

Spørsmål 12

Karianne O. Tung (A) [12:33:51]: «I en sak i Dag og Tid i 2015 tok statsråden et oppgjør med den såkalte digi-talentusiasmen i skolen som han beskrev som «naiv», og satte en moderne skole og bedre læring opp som to forhold som står i motsetning til hverandre.

Står statsråden ved sin beskrivelse av at å satse på en oppdatert og moderne skole for barna våre, er naivt?»

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:34:16]: Det har sneket seg inn en feil i representanten Tungs innlegg, enten bevisst eller ubevisst, for jeg har aldri hevdet at det å satse på en oppdatert og moderne skole for barna våre er naivt. Det ville vært helt «høl i hue» å hevde noe sånt. Det er heller ikke noe belegg i artikkelen og intervjuet med Dag og Tid for å formulere det på den måten. Det jeg sa, var noe veldig, veldig enkelt. Det gjelder to ting. For det

første må skolen følge med i tiden, det er helt naturlig at skolen lærer opp barna i å bruke digitale verktøy og håndtere en digital hverdag. Det er en av de tingene regjeringen jobber med, og har jobbet med hele perioden. Så sa jeg også at denne troen på at bare man gir skolene utstyr, vil den digitale kompetansen komme, er naiv.

Gjennom store deler av 1990-tallet bar en del av norsk IKT-utdanningspolitikk preg av dette. Man trodde det holdt at man ga bærbare PC-er eller annet til alle elevene, at digital kompetanse da automatisk ville følge med. En av de viktigste tingene man glemmer da, er den aller viktigste i skolen ved siden av eleven, nemlig læreren. Det hjelper ikke å kjøpe iPad eller lesebrett til alle norske elever hvis ikke lærerne har kompetanse i hvordan de skal bruke dette på en god, sunn og pedagogisk måte. Det som er hele poenget og hele nøkkelen til en vellykket digitalisering av norsk skole, er at utstyr, infrastruktur, lærerkompetanse og læringsmål faktisk må henge sammen. Noe annet utgjør en naiv digitalisering, i verste fall en skadelig digitalisering, som gjør at elevene bruker mer tid på å bli distraheret av digitale virkemidler enn på faktisk å lære mer – og lære mer om dem.

Karianne O. Tung (A) [12:36:10]: Jeg tror kanskje at statsråden har misforstått litt når han sier at digital kompetanse automatisk kommer med. Det kan i hvert fall virke som det er det han tror når regjeringen i løpet av fire år knapt har gjort noe når det gjelder digitale verktøy i skolen. I 2016 foreslo Arbeiderpartiet en nasjonal strategi for digitalisering, som både Høyre og Fremskrittspartiet stemte imot. Vi vet vel begge at gode digitale hjelpemidler kan gi elevene bedre læring, og ikke minst også lærerne mer tid. Jeg tror at det er en sammenheng heller enn en motsetning mellom god læring og moderne skole.

Da må jeg spørre statsråden, siden det har skjedd veldig lite på dette området de siste fire årene: Har skattekutt til de rikeste vært viktigere for statsråden i hans regjeringssperiode enn satsingen på skole og digitale læremidler?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:37:03]: Det å sørge for at vi har arbeidsplasser i Norge, det å sørge for at vi har norske eiere som eier norske bedrifter, og ikke må selge alt til utlendinger, er viktig for denne regjeringen. En av grunnene til at det største oljeprissjokket Norge har hatt på mange tiår, kanskje noen gang, nå er over – ikke helt, men arbeidsledigheten går ned, det skapes nye jobber, optimismen er tilbake i norsk næringsliv – er at vi gjorde det som trengtes. Jeg har enda til gode å møte en bedriftseier som sier: Hvis jeg skal trygge arbeidsplassene, hvis jeg som norsk eier, som bor i kommunen her, går på den samme butikken og har barna på den samme skolen som dem som jobber her, skal opprettholde det, er det jeg trenger en skatteøkning på 15 mrd. kr.

For øvrig er det sånn at Høyre og Fremskrittspartiet stemte imot forslaget om å lage en nasjonal strategi rett og slett fordi regjeringen hadde varslet at vi skulle lage en digital strategi. Da ble det litt pussig å stemme for å gjøre noe vi allerede var i gang med.

Karianne O. Tung (A) [12:38:03]: Jeg synes det er litt pussig å stemme imot noe man er for, spesielt når man er i gang med arbeidet. Det burde være den beste unnskyldningen og ikke minst grunnen til faktisk å stemme

for. I hvert fall sist jeg sjekket, var det ikke skapt særlig mange nye arbeidsplasser av skattekuttene regjeringen gir til de rikeste.

Men la nå det være – disse spørsmålene handler om digital kompetanse og digitalisering i skolen. Jeg tror nok jeg og statsråden er enig i at den digitale kompetansen er – ikke minst framover – like viktig som det å kunne lese, skrive og regne. Koding er også en egenskap elevene bør ha kjennskap til.

Jeg synes det er bra at regjeringen har innført dette som valgfag i ungdomsskolen, men hvis det virkelig skal monne, og hvis det skal være noe som alle elever får lov til å ta del i, må nok nivået noe opp. Da er egentlig mitt spørsmål: Hvorfor venter regjeringen til ungdomsskolen, og hvorfor er dette et valgfag?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:39:00]: Når det gjelder koding, var det vi som startet det som valgfag. Valgfagene ble innført av forrige regjering, da var ikke koding en del av det. Vi har sagt at vi skal ha en forsøksordning, nå skal alle få lov til å ha koding som valgfag. Det kan hende at koding skal inn i flere fag. Vi skal nå inn i en fagfornyelse, og det kan godt hende at koding tidligere i årstrinnene er en naturlig del av f.eks. matematikkfaget. Men igjen er det viktig, som Arbeiderpartiet ofte glemmer, at vi også har lærere som kan bruke dette. Det er ikke bare å innføre noe fra politisk hold og anta at det fungerer greit. Det er ikke bare å bruke en halv milliard kroner på flere lesebrett til alle elever og anta at det skal gå i orden. Det trengs kompetanse, profesjonsfaglig digital kompetanse.

For øvrig er kontrasten ganske tydelig mellom denne regjeringen og forrige regjering. Forrige regjering økte i praksis ikke skattene, men de prioriterte heller ikke forskning og kunnskap spesielt høyt. Vi husker alle hvilekjæret som sto igjen etter den rød-grønne regjeringen. Høyre prioriterer både skatt for å trygge arbeidsplassene og kunnskap.

Spørsmål 13

Fra representanten Tor Bremer til fiskeriministeren:

«I dag kan utanlandske eigarar eige båt og kvote under 15 meter. Dette har stått uendra i lang tid, og lenge var trenden at talet på utanlandsk eigde båtar var på veg ned. No er andelen utanlandsk eigde båtar sterkt aukande. Dette meiner statsråden er uproblematisk. Folket i nord peikar på at ikkje alle desse fiskarane reelt har flytta til Noreg, og det vert vist til såkalla postkasseselskap.

Kva vil statsråden gjere for å sikre at kvotane vert haldne på norske hender, og kvifor har talet på utanlandske båt-eigarar auka?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 14

Kari Henriksen (A) [12:40:22]: «I Politiforum 23. mai 2017 uttaler justisministeren at «Politidirektoratet gir oss tilbakemeldinger om at samtlige kommuner har vært

involvert, eller blitt orientert i en eller annen form i prosessen».

Er statsråden fornøyd med måten POD har involvert kommunene ved endring av tjenestetilbudet lokalt?»

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:40:48]: Som kjent la Stortinget under sin behandling av Prop. 61 LS for 2014–2015, nærpoltireformen, betydelig vekt på lokal involvering ved utformingen av ny lokal struktur for politi- og lensmannsetaten.

For å skape medeierskap, legitimitet og trygghet i befolkningen har det vært viktig å involvere lokalsamfunnene. Departementet har derfor i sine oppdragsbrev til Politidirektoratet påpekt viktigheten av at det gjennomføres gode, inkluderende og transparente prosesser.

Departementet har fulgt Politidirektoratets arbeid med utarbeidelse av ny lokal struktur tett. Tilbakemeldinger fra direktoratet har fra et tidlig tidspunkt vist at lokal involvering har vært ivare tatt på en god måte.

Departementet avgjorde 24. mai 2017 de 72 klagesakene som var fremmet over Politidirektoratets avgjørelse om ny lokal struktur. Noen av klagenes fremholdt at prosessene hadde vært mangelfulle, men departementet har i sin behandling av klagenes ikke funnet grunnlag for en slik påstand.

Det er derfor min oppfatning at Politidirektoratet og politimestrene har gjennomført gode prosesser i henhold til Stortingets vedtak.

Kari Henriksen (A) [12:42:21]: Gode lokale prosesser er en viktig faktor for å lykkes med politireformen. Derfor var det helt sentralt for Arbeiderpartiet å få dette konkretisert i forliket om denne reformen. Det er viktig at innbyggerne kan være trygge på at det vil være tilgjengelig og tilstedeværende politi i deres lokalmiljø, også etter at lensmannskontoret er lagt ned eller flyttet.

Politiforum stilte landets ordførere følgende spørsmål:

«Føler du at din kommune har god oversikt over hva slags polititjenester som kommer etter at tjenestestedstrukturen er endret?»

65 pst. av dem som svarte, sa nei. Det er et oppsiktsvekkende høyt tall, og det er ikke et tegn på at de lokale prosessene har vært gjennomført i tråd med Stortingets bestilling.

Hvorfor har ikke statsråden sørget for at kommunene er blitt involvert på den måten Stortinget ba om?

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:43:15]: Det er viktig for meg å understreke at nærpoltireformen er både en strukturreform og en kvalitetsreform. Politiet skal arbeide annerledes. De skal ta i bruk nye hjelpemidler. Flere oppgaver skal løses av politipatruljer. Publikumsservicen skal øke. Den forebyggende delen av arbeidet vil intensiveres, bl.a. ved at det opprettes politikontakter. Dette skal være etablert i samtlige kommuner innen 15. juni i 2017. Vi snakker altså om litt over to uker. Samtidig vil Politirådets rolle utvikles. Det vil bli en viktig arena for lokal samhandling, spesielt innenfor forebyggende arbeid og beredskap.

Det er viktig for meg å understreke at nå når kartet er tegnet, handler det om å fylle det med innhold. Det er det som er – skal vi si – beveggrunnen for politireformen, som vi ser resultater av nå.

Kari Henriksen (A) [12:44:24]: Jeg registrerer at justisministeren er av en slik oppfatning, og at han er fornøyd. Men Arbeiderpartiet er ikke fornøyd med hvordan regjeringa har fulgt opp gjennomføringen av politireformen.

Det vi leser i aviser, og det vi hører fra statsråden, tyder på manglende kontroll med Politidirektoratet og manglende ledelse. Det er vanskelig å forstå hvorfor statsråden ikke har sørget for at politiet har gjennomført bedre lokale prosesser. Jeg har registrert at statsråden har uttalt til VG:

«La det være helt klart hvem som styrer denne skuta. Det er jeg.»

Hvilke konkrete tiltak har statsråden iverksatt overfor Politidirektoratet for å sørge for at skuta rettes opp og styres i riktig retning, i tråd med Stortingets bestilling?

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:45:11]: Jeg kan faktisk bekrefte sitatet fra VG. Det er korrekt, det er jeg som styrer den skuta. Og jeg opplever det overhodet ikke som en konflikt mellom departementet og Politidirektoratet. Jeg opplever at Politidirektoratet i høyeste grad følger opp de beslutningene som foretas av politisk ledelse. Noe annet ville ikke vært akseptabelt – noe annet ville det blitt slått tydelig ned på.

Jeg vil understreke at vi under den klagebehandlingen som vi ferdigstilte i forrige uke, gikk vi igjennom klagenes. Det var totalt 72 klager som var fremmet, hvorav 50 var reelle. Samtlige ble gitt en god, skikkelig og egenbasert vurdering. På bakgrunn av det gjorde vi tre endringer, og det er en oppfølging av Stortingets vedtak om å ivareta gode lokale prosesser.

Spørsmål 15

Lene Vågslid (A) [12:46:31]: «Sjef for reformarbeidet i Politidirektoratet, Håkon Skulstad, uttaler at POD ikke er overrasket over at kommunene sier at de ikke har fått et dokument fra politiet med «Et løfte til innbyggerne». Han sier: «Det har nemlig aldri vært meninga fra Politidirektoratets eller politimesternes side.» Uttalelsen vitner om at POD ikke har skjønnet bestillingen fra Stortinget. Hvorfor har ikke statsråden sørget for at politiet har fulgt opp Stortingets forlik på dette punktet?»

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:47:05]: Jeg tør minne om at jeg fikk et likelydende spørsmål fra representanten Vågslid 5. april 2017, og at jeg da ga Stortinget en grundig orientering om politiets arbeid i de pågående prosessene. Den gang var klagesakene til behandling i departementet. Klagenes er nå ferdig behandlet, sånn at det er først nå politiet vet hvordan den lokale strukturen blir.

Politiet kan nå starte utformingen av den endelige orienteringen om hvordan tjenestetilbudet vil bli. Samtidig vil jeg minne om at det ligger i nærpoltireformens natur og intensjon, noe sikkert representanten Vågslid er helt enig med meg i, at den enkelte kommune og politiet fremover forventes å gå inn i et nærere samarbeid. Da tenker jeg spesielt på opprettelsen av politikontakter, som vil være virksomme allerede fra 15. juni 2017, samt videreutviklingen av politirådene.

Kommune og politi skal fremover arbeide sammen for å finne gode løsninger på de lokale utfordringene. På den måten vil nærpolitimodellen utvikles og bli stadig bedre. I dette arbeidet vil det være nødvendig å ivareta de sentrale kravene til politiets arbeid fremover, som ble vedtatt her i Stortinget 10. juni 2015.

Så til den refererte uttalelsen fra Skulstad: Politidirektoratet opplyser at uttalelsen knytter seg til et spørsmål fra Politiforum om hvorfor politidistriktene ikke hadde utgitt skriftlige orienteringer om tjenestetilbudet lokalt på et tidligere tidspunkt i prosessen med utvikling av ny tjenestestedsstruktur. Politimestrenes oppdrag har vært å utarbeide utkast til en slik skriftlig orientering som del av deres tilråding om ny lokal tjenestestedsstruktur, etter involvering av de lokale styringsgruppene. Politimestrene skal ferdigstille disse dokumentene nå som den lokale tjenestestedsstrukturen for politiet er endelig fastsatt.

Representanten Vågslid må ikke være i tvil om at Politidirektoratet har forstått Stortingets bestilling. Departementet følger reformarbeidet tett, og Politidirektoratets evne til oppgaveforståelse og utførelse vurderes til å være god, noe som senest ble bekreftet av Difis evalueringsrapport fra februar 2017. Der konkluderte bl.a. Difi at reformen er i rute, men at arbeidsbelastningen er omfattende.

Lene Vågslid (A) [12:50:04]: Eg er kanskje litt meir i tvil om justisministeren har skjont intensjonen i forliket når eg høyrer svaret hans.

Det er ikkje rart at det ikkje kjem mange klager, fordi premissane for prosessen er ikkje gjort kjent. Då er det heller ikkje så mykje å klage på. Det står ikkje nokon plass i forliket at eit løfte til innbyggjarane skal gjevast *etter* at alt er bestemt.

Det er ein stor forskjell på Arbeidarpartiet og regjeringa i akkurat den saka. Det blei sagt i stad at no er kartet ferdigteikna, no kjem innhaldet. Her er me ikkje einige. Eg lurar på om statsråden ser at det kanskje ikkje er så underleg at det ikkje har kome så mange klager, når det visar seg at kommunane ikkje er informert om kva premissar som ligg i eit løfte til innbyggjarane. Uansett om det skulle ferdigstillast etterpå, burde kommunane bli gjeve god tid til å kunne jobbe med dette for å nå vårt felles mål om ei betre polititeneeste i alle landets kommunar.

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:51:07]: Som jeg har gjort rede for tidligere, har man involvert alle kommuner i den prosessen som har vært frem mot endret struktur. Og la meg understreke, det er først når tjenestestedsstrukturen er endelig fastsatt, noe den er nå, at man har full oversikt over hvilket innhold som vil bli levert. Det vil selvfølgelig være avgjørende for den enkelte kommune hvorvidt man har et lensmannskontor i kommunen eller ikke, og det vil også være retningsgivende for hvilket annet innhold den kommunen da vil få.

Vår intensjon – og det vi jobber etter, og som vi skal levere på – er at vi skal ha politikontaktene klare innen 15. juni, og vi skal følge opp gjennom et nært, tett samarbeid med kommunene. Det er Stortingets vilje, det følger jeg opp, og det ivaretar jeg at blir fulgt opp. Men det vil alltid være uenigheter om prosess når man ikke har vært enige om resultatet. Sånn er det alltid.

Lene Vågslid (A) [12:52:16]: Basert på fråsegna til Skulstad i Politidirektoratet, som eg refererte til i starten, så kan det framstå som eit aktivt val å ikkje informere kommunane om kva dei har rett på. Det er ingenting som tilseier at den informasjonen hadde vore til noko hinder for implementeringa. Tvert om hadde det garantert gjort prosessen mykje betre, både for justisministeren og for oss på Stortinget som står bak forliket, som var svært opptekne av eit løfte til innbyggjarane. Det er heilt sentralt. Og viss dette er tilfelle, betyr det jo at dette som no har skjedd, er ei motarbeiding av den viljen som er gjort i vedtak her på huset, som er formulert i «eit løfte til innbyggjarane», og det meiner eg er alvorleg.

Då lurar eg på om statsråden, når han har høyrte både desse fråsegnene og det som det blir vist til i Politiforum, trass i dette meiner at intensjonane og viljen til Stortingets fleirtal har blitt vareteke i denne prosessen til no?

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:53:19]: Jeg vil nok en gang minne om at vi har vært igjennom en klagesaksbehandling, hvor de vedtakene som ble truffet av Politidirektoratet, har vært behandlet ikke bare én gang til, men faktisk to ganger til. I første runde omgjorde Politidirektoratet sine egne vedtak, i ett tilfelle, og vi har fra departementets side omgjort ytterligere tre.

Så er det altså sånn at et av fundamentene for å kunne klage, var nettopp prosessen, og den har det vært mulighet for å påklage. Disse har blitt vurdert individuelt, og vurderingen som man har kommet frem til, er at man har omgjort tre av stedene.

Det er altså slik, som jeg sier, at når man gjør grep og endringer i en struktur, blir ikke alle fornøyde. Det vil alltid være noen som er misfornøyde. Men derfra å trekke parallellen og konkludere med at dette handler om en dårlig prosess, tror jeg man skal være tilbakeholden med. Vi har lagt til rette for gode prosesser, og vi skal nå, når beslutningen er tatt, følge opp kommunene tett og sørge for at man får et godt nærpolti og et godt tilbud til innbyggerne i fremtiden, i tråd med Stortingets vedtak.

Spørsmål 16

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Hadia Tajik til justis- og beredskapsministeren, vil bli tatt opp av representanten Eirik Sivertsen.

Eirik Sivertsen (A) [12:54:47]: «Stortinget har gjeve si tilslutning til at naudsentralane i Noreg skal verte samlokalisert. Dette byggjer mellom anna på at man i Drammen har hatt eit prosjekt i fleire år, som har vist gode resultat av eit slikt samarbeid.

Kva gjer statsråden for å følgje opp POD når POD sjølv seier at dei har «eksepsjonelt lav måloppnåelse?»»

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:55:08]: Nasjonalt nødmeldingsprosjekt hadde konkludert med at det var mange fordeler med samlokalisering av nødetatene, men hadde ikke gjort utredninger om hvordan dette kunne løses i praksis over hele landet, eller hvor mye det ville koste. Daværende justisminister valgte derfor – og fikk bred tilslutning til – å legge samlokalisering av 110- og 112-

sentralene inn som en del av nærpolitireformen. I tillegg til samlokalisering sluttet Stortinget seg til at 110-regionene skulle omorganiseres slik at de fikk felles grense med de nye politidistriktene.

Politidirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap fikk i oppdrag å finne gode løsninger for samlokaliserte sentraler etter at Stortinget hadde sluttet seg til den nye distriktsinndelingen for politiet. Allerede da var det kjent at det kunne bli utfordrende å få til gode løsninger i noen av politiets eksisterende bygninger. I Innst. 306 S for 2014–2015 viser Stortinget til at departementet har opplyst at det er praktisk mulig å gjennomføre samlokalisering av alle tolv innenfor en treårsperiode, men at det vil være krevende å forplikte seg til å slutføre alle samlokaliseringssprosessene innenfor en slik tidsramme.

Jeg åpnet selv den samlokaliserte sentralen i Innlandet politidistrikt i mars. Den 6. juni, neste uke, skal jeg åpne sentralen i Nordland. Planene viser at Møre og Romsdal får felles sentral i løpet av året, og Øst og Sør-Øst politidistrikt får slike sentraler allerede i begynnelsen av 2018. Nødsentralene er så vesentlige i beredskapsarbeidet at det vil være å «gamble» med innbyggernes sikkerhet om vi skulle sette tidsfrister foran kvalitet. Denne regjeringen har foreslått og Stortinget har besluttet finansiering av fem samlokaliserte sentraler. Dette er i tråd med rådene fra direktoratene om fremdrift. Jeg er stolt over at vi får på plass fem samlokaliserte sentraler i 2018.

Direktoratene rapporterer at samlokalisering forberedes i alle politidistrikter. Noen steder er dette mer krevende enn andre, og det er ikke konkludert på løsning alle steder ennå.

De to direktoratene rapporterer om godt samarbeid og fordeler ved samlokalisering. Det er jeg fornøyd med.

Nærpolitireformen og alle tiltakene knyttet til reformen er og vil fortsatt bli fulgt opp i styringsdialogen på en slik måte at Stortingets vedtak og føringer blir innfridd.

Eirik Sivertsen (A) [12:58:12]: Jeg takker for svaret og konstaterer at statsråden erkjenner problemet og utfordringen. Det er veldig bra.

Etter at hovedsetet for Nordland politidistrikt ble lagt til Bodø i 2015, ble det i Bodø satt fart på prosessen med samlokalisering. Politidirektør Humlegård har uttalt til VG at politimester Vangen utarbeidet et godt og velfungerende konsept. Det har bidratt til at man får på plass samlokaliseringen i Bodø i nært samarbeid med Bodø kommune og helseforetaket. Som statsråden sier, skal han selv til Bodø i neste uke for å markere det – du skal være hjertelig velkommen! Men spørsmålet blir: På hvilken måte vil statsråden sikre at man kan lære av de gode erfaringene man har gjort fra desember 2015, da vedtaket om hovedsetet for politidistriktet ble gjort? Og hvordan kan man anvende de erfaringene på andre politidistrikter?

Statsråd Per-Willy Amundsen [12:59:12]: For det første er det vel ingen som har underslått at det er utfordrende å få til samtlige samlokaliseringer innenfor et tidsperspektiv på tre år. Det er heller ikke noe nytt, det har

vært kommunisert til Stortinget tidligere. Stortinget har også kontinuerlig fått rapport om fremdrift i forbindelse med budsjettbehandlingen, og den fremdriften man må holde i gang har også ligget til grunn for statsbudsjettet.

Det har vært mye å lære av de samlokaliseringene som allerede er gjennomført. Utgangspunktet for den vellykkede samlokaliseringen vi så i Drammen, i Søndre Buskerud politidistrikt den gangen, ga oss mye godt grunnlag for å kunne gjennomføre det andre steder i landet. Vi har gjennomført det i Innlandet. Nå er ikke minst det gode arbeidet som er gjort i Nordland, gode erfaringer som tar oss videre i de ytterligere politidistrikter og den samlokaliseringen vi skal få på plass der.

Eirik Sivertsen (A) [13:00:22]: Statsråden erkjenner problemet, men mitt opprinnelige spørsmål var: Hva vil han foreta seg overfor POD for å få opp måloppnåelsen i forhold til det POD selv beskriver som «eksepsjonelt lav»? Her erkjenner vi alle parter, tror jeg, at dette er utfordrende, men det nærmeste vi kom et svar, var at dette vil man fortsatt ta opp i styringsdialogen, slik at Stortingets vedtak ble gjennomført. Det skulle blott bare mangle at ikke Stortingets vedtak ble fulgt opp! Men jeg kan utfordre statsråden på å være konkret: I neste styringsdialog med POD, når man skal diskutere hvordan vi skal nå målene, hvilke erfaringer fra Bodø og andre steder er det man konkret mener at POD i større grad bør gripe fatt i for å få opp farten og få en høyere måloppnåelse?

Statsråd Per-Willy Amundsen [13:01:14]: For det første er jeg ikke enig i beskrivelsen, som blir – tror jeg – satt inn i en sammenheng som ikke er korrekt, men som er langs de linjene at det er «eksepsjonelt lav måloppnåelse». Jeg deler ikke den beskrivelsen. Vi er der vi skal være av hensyn til fremdrift når vi ser på rammene som er lagt i statsbudsjettet, hvor Stortinget har vært involvert hele veien, og også gitt de utfordringene det er å få samlokalisert tre ulike etater som dette.

Jeg var selv på besøk i Finnmark i går og så de planene man har der for samlokalisering, som vurderes som veldig bra. Men igjen: Det er også ting som må inn i de ordinære budsjettprosessene, vedtas av Stortinget og finansieres opp.

Det er klart at de erfaringene vi har gjort oss så langt for å kunne få til best mulige løsninger av teknisk karakter, men også på de bygningsmessige utfordringene, er gode forutsetninger for å levere raskere på de siste sentralene.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdig.

Sak nr. 3 [13:02:32]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

